

واقیع، سیمبول، پاڊاڊ کس له چیر که کانی (سهدره دین عارف) دا.. ئهدیب نادر

پښمواښ له سهره تاي ههشتا کاني سدهي ډاډر دوو دا ښه کم جار له
يه کښ له ژماره کاني گڼ قاري "ئهلسه قافه"، که دکتار سه ځاځ خاځس
سهرنووسهري بوو، ناوي (سهدره دین عارف) م بهرچاو کهوت. دياره ئه
کات سهرپښيانه له دهقه کهيم ښواني و نايشزانم ښه؟ يان با
بهش ښه يه کی ښاستر ښم ئه سهرده مانه پتر خاوه نی ههست کی
شيعري يانه تاقانه بووم و سهرله بهري مهيل و خوليای من ئه ژانره
به لای ځيدا په لکښی ده کرد و له دنيا کهمدا بيووه چهق و خوښندنه وه
و موتا ښشم ديار يکراو و سنووردار بوو، بهو هه يوه زانینی بهای
ده قی ئه ده بيشم له ئاست کی ئه وت ډا نه بوو، به گه نه ويستيشه ښه
تيژکردنی له زږ لایه نه وه پښداويستيم به گومان، يا خود سهرسامی
هه بوو تا کو له بهردهم مه عريفه ښگام ښه واځا بکه نه وه و
هاوکات "ښرخځس" گوته نی، پښه گه يشتنیشی پووجه بکه نه وه، چونکه
پښه گه يشتنی ښه ډوچوون ديار يککردنی کځ تاييه تی. ئیدی دا ښان کی
زه مه نیی دوورودرځ کهوته ښواني من و ئه م نووسهري تا ئه
کاته ی "سابير ښه شيد" چیر که کانی کځ کرده وه و له نامیلکه يه کی
قشيله دا له پاځا هه ند ځ زانياری له سهر ناوبراو و لځکځينه وه يه کی
تږوته سلی ځيدا ښه ناوي کرده وه، که ښه شځ ئه م ځره کارانه ځگای
ده ستځشی و ستايشه که زات کی له ځ بور دوو ئاوا قځی ل هه ځما ځت
و جيدديانه له خه می ئه وه دا ځت ئه رشيفانن ښه چیر کی هونه ري
کوردي و پښه نگه کانی بکات. له بهر ئه وه ی بابه تی ئه ده بيش خاوه نی
به های مه عنه وييه و کارلځ له ښوان دهق و خوښنردا ځنځته کايه وه،
ئيتر مهراقی ئه م نووسينه له که که ځمه دا سهری هه ځدا و بوو به
پښه ځه ی لځکځينه وه يه ک چاوه ښواني به ديها تن، يان له دايکبوون ځت،
ههروه کو "ستانلی فیش" ښه ده ځ: ته نها ځه ځنه کار بهرپرسياره له
کځشکردنی- ښه گومان ده قی ځه ځنه- ښه ناو بوون، چونکه به ښه
خوښندنه وه، که ځه هه ند کی گرنگ و پښويستی هه موو تځکست ځکه، به
ښه چوونی (ئاندر ښه نيت و نيکځاس ښه یځا)، دهق بهرهم نايه ته وه،
واته بوونی نا ځت.

ئه گهر چی له دا هځناندا "ئه دځنيس" وته نی مرځ پښه ځه يه که بهرکه ماځا
به ځه يه وه نابین، دياره له بهر ئه وه ی له نووسين نه که وتووه و

بهرده وامه. بهرباسدانی ئەزموونی نووسەر کیش- له استییدا
په یه کی بنهسته, یانی تهواو بووه له بهرتهوهی دهستی له دنیای
نووسین ک شاره تهوه- له هه موو لایه نه کهوه کار کی تا ادهیه ک سهخت و
دژواره, به ام له به سه رکردنه وهیه کی وادا دهش لایه نه ک, یا چه ند
لایه نه کی ئەو ئەزموونه ووناکیی بخر ته سه ر و هه وی ته امانی بدر
و به ک شش له قه هم بدرت ب خستنه ووی هه ند پا اد کسی ناو
ده قه کانی و ده رخستنی نات که می گر چن له هه ند شو نیاندا و هه ند
لایه نی دیکه ی وه کو ئەوه ی ئاخ توانیوو تی واقع له زانیارییه کانی
دانه ما ت و په رده پشی نه کات, که ئەمه یش به وه د ته دی ته کسته کان
له ک نت کستی خ یان ده ربه رن تا کو بش خو نده وهیه کی
په زه تیفانه ی ه خنه یی له وه ب ته دی. خو نده وهیه ک ا بردوومان
به ه ته وه یاد و نه ه ت له بیر ی بکه ی ن, ئەگینا, ج رج سانتایانا
گوته نی مه حکووم ده بین به دووباره کردنه وه ی, چونکه دهق به پی کاتی
جیاواز و ک نت کستی جیاواز ده گ ت و دیاره ئەوه ی ده یگ تیش
خو نده وهیه .

استه (سه دره دین عارف) چیر کی ز ری نه نووسیوو, ئەوه ی نووسیو تیشی,
و ای به ها م ژوو ییه که ی, به هایه کی هونه ریا نه و ئیست تیکیا نه یش
هه ده گر ت. چونکه بهر له ز ر له کاراکته ره کانی ناو دنیای
ئه ده به که مان درکی به گ انکار ییه کانی سه رده مه که ی کردوو و
زانیوو تی ته کنیکی ترادیسی نی و ش واره ف لکل ری و
ته قلیدییه کانی هونه ری گ ان وه مان چیدی پ یاننا کر ت گوزاره له
په یوه ندیه تازه کانی بکه ن که له گ ان کی ب ل ب دان, به یه په نای
برد ته بهر ته کنیکه تازه کان, که بهر له هه موو شت ک ئایدیای ئەوه
له ئاوه زی وهر گر بهرجهسته ده کات که به ش وهیه کی ئاگامه ندانه و
شاره زایانه, به پ چه وانیه ی ز له نووسه ره کانی سه روبه نده که ی
ته کنیکه م د رنه کانی گ ان وه ی به کار بردوو, هه ر له گ شه نیگای
که سی یه که می تا ک و که سی سه یه می تا ک و ج گ ک کی سه ره تا و ک تای ی,
م نتاجی کات و شو ن و فلاشباک و م ن گ و دایه گ و ته داعی و
م نتاج و گرته ی سینه مایی و دا ه نانی دهق به دیمه ن و تاد, ده کر
بو تر مه عریفه ی ته واوی له باره یانه وه هه بووه و زانیوو تی که ی و له
چ بار کدا به کاریان ده بات و به که کی چ نیاز ک دن.

ب گومان له گای ده قه کانیه وه هه وی داوه ئەو ئاس چه قبه ستوو
ته په ن که چیر کی کوردی ئەو سه روبه نده تیدا گیری خواردوو,
له بهر ئەوه ی خاوه نی ئەزموون کی ه سه نیش بووه ته پیه اندوو.
له استییدا خاوه نی ئەزموون ک بووه سنووری مه ئلووفی ته پیه اندوو,

وهكو ئهوهی "وو" فگانگ ئایزهر "ده" ت، بهیه کاریگهیری بهدوای خیدا جیهشتوو و نووسهران و ئهزموونهکانی تری والکردوو بهکونه ژهر کارکرده قوو، هکهی، چونکه بهو گوهرهیهی دید و دنیا بینیی جیاوازی ههبووه توانیوو، تی شقلا به ئهده، بکی جیاواز ببهخش، ت و بهرهه می بهنن، ت و هههندهکان و ناوه، کهکانی چیر، که له زمان، کی به زیادوکه م چ، بکاتهوه و ئاستی واقعی و ئاستی خودیی تدا ک، بکاتهوه، یانی خود، تییهکی بابه تیانهی پ، ببهخش، جا بهیه - به ئهوکاته - خاوه نی دهقی جیاوازه و ئاس، یهکی جیاوازی دهسته بهر کردوو و مهرگی چیر، کی ترادیس، نیی ئ، مهی ا، گه یاندوو بهوهی بابه تیانه پراکتیزه نووسینی کردوو و به گه یشتن به جهوهه ری شتهکانیش پهردهی لهسهر واقع لابردوو و دهق، کی بهرهه مه، ناوه تیدا به خو، نهر ده، ت: تهنها پشت به پ، دراوه کانم مه بهسته و ئاگات له دهرهوهی دهقیش به، ت، چونکه دهرهوه هه می شه هاوتای بابه تیانهی دهقه و ئهده بیش به ئهوه بهرجهسته ده، ت ئامازه به دهرهوهی خ، ی بدات، ئامازه به شت، که بدات که له دهرهوهی خ، یدایه، ئینجا یان به ئهوهی هخنه، ل، بگر، یاخود به ئهوهی بیگ، ت و پ، شی بخت، زمانیش ئه گهرچی س، نتهری دهق نییه و له، استیدا مانا س، نتهر، تی و مانایش بابهت و فیکر شق، ی پ، ده بهخشن، به گوهره، "جاک دیریدا" یش به، ت، دهستاو، ژری گوزارشت کردنه دهربارهی واقع، که بوونی ههیه، یانی واقع بهر له کاری ئهده بی بوونی ههیه، هر بهیه ده به، ته سهرچاوهی یه که می دهق، به، ام به گواستنهوه نا، چونکه گواستنهوهی واقع وهکو خ، ی به ناو ئهده، بهر وهکو "ین، ویلیک" بهی چوو، جوانییهکی خراب بهرهه ده، ن، له بهر ئهوهی ئهده بیش داه، نانه و هر شت، کیش بگواز، تهوه ده به دایبه، ن، تهوه له ناو خیدا ئه گینا به به ئه مه بهرکه ما، یی به خ، وه نابین، و ناب، ته ج، گا به امان له زیان و دنیا پ، ک، شمه، که، شه که، جگه له وه له گای نووسینی شهوه ئهوه مان پ، اده گه یه، ن، که مر، ق ناتوان، پ، به پ، ی دنیا بینیی فیکری خ، ی ی، ت، پای خ، ی بنیاتبن، چونکه مه حکوومه بهو هه لومه رجهی خ، ی به سهردا دهسه پ، ن، بهیه هیچ سهر به خ، نییه له به یاردان و پراکتیزه کردنی ئه و شتهی دهیه و، ت، له بهر ئهوهی بارود، خه بابه تییهکان بهسهر تاکدا زا، ن و پ، ویسته به گوهره، ئهوه کاروبارهکانی له قا، ب بدات.

چیر، که، دیاره وهک شاعر نییه، واقع ناشار، تهوه و دهریده خات، ئاشکرای دهکات، دنیا مان پ، شکهش دهکات بهیه "میشال به، ت، ر" وته نی یه، که که له و بنه ما سهره کیانهی درکی حه قیقه تی پ، ده که ین، گ، انه وهشی - که به های مه عریفیی و دوا جار به های ئیست، تیکی

بنه مایه تی وه کو ئه وهی "حه مید ئه ل و به یعی" ده ت- ئه و ئانه ده ب ته کار کی جیددی که ئام ازه مه عریفیه کانی پ گه یشتب، که ئه مانه یش به پله ی یه که م بریتین له پ گه یشتنی ئه زموونی ژیا نیانیه نووسهر له هه موو لایه نه شنبیری و دهروونی و ک مه لایه تییه کانییه وه. کاری ئه ده بییش، ههروه کو "ده یغد ف رگاش" بی چوو مه عریفه سه بارهت به دنیای استه قینه پ شکش ده کات، ئه مه یش ده مانباته سه ر ئه و قسه یه ی هایدیگر که ده ت ئه رکی نووسهر مه زرانندی هه قیقه ته- به ده رب یز کی تر ده رخستنی استی بوونه- له ده قه کانیدا. خو نه ریش، به وهی که دوا و ستگای ده قه، یان دوا ه گه زه که ده چ ته ناو ده قه وه و شه ق ی یه کجاره کی پ ده به خش، بی هه یه پیرس ت: چیر ک چ په یوه ندیه کی به ژینگه سه رده مییه که وه هه یه و چ په یوه ندیه کیشی به و شو نه وه هه یه که تیایدا شه ق ل ده گر ت؟ ئایا دنیا بینیی و دید کی ئه وت ی ت دا سکاوه ک مه کی ئه وه مان بکات دنیا بینیی و دیدی خ مان سه بارهت به دنیا که مان ب س ک نین؟ نووسه ریش، چ پرسیار ک له خ ی ده کات؟ ئایا ده ت من ب ده نووسم؟ ئایا جهت له سه ر کامه استی ده کاته وه و ده یه و کام استیه به سه ر که وتووی ببین؟ ده کر ز ری تریش بخر ته سه ر ئه م پرسیارانه، وه کو نووسهر چ مه به ست ک ده پ ک، ئا استه ی چیمان ده کات، چ دید کمان به سه ردا ده سه پ ن، چ پرسیار ک له به رده م خو ندنه وه دا قوته ده کاته وه؟ هی تریش که قهت به وه لام کی وون ئاووس نابن، ئه وهی وه ل امیش ده داته وه له ناو ب گه کانی نووسین کدا، هر ته نها هه و ل ده دات- پ به پی بیروباوه و ئه زموون و ت گه یشتنی خ ی- ووناکیی بخاته سه ریان.. ئه م هه و هی خواره وه یش یه ک که له و ج ره، چونکه هر دا ه نه ر ک که ده ب ته بابه تی خو ندنه وه مان ده یان پرسیارمان له به رده مدا ئاماده ده کات، ئیدی هه سه نگانندی ئ مه یش له و بیرکردنه وه یه دا چ ده ب ته وه که به ر له هه موو شت ک پ داو یستییمان به ک هه یه ب مان بنووس ت، ده قه کانی ده ب چ ن بن و چی بن؟ ئاخ قبوو ل ده که ین ده قه کانی که متر بن له هر هه موو دنیا که مان؟ ئاخ ئه گر دنیا که مان له ه ش و ئاگاییماندا ئاماده نه کات و هه نه ده مر ییه کانی ت دا نه ب ت، ته واوی ئه و ک ژان و مو عاناتانه نه ب ت که سنوور ک گه مار یان نادات و هه مان ئاس یشیان نییه، یانی هه مان ئاس دنیا کانیان له گه ل هینه که ی ئ مه دا پ که وه گر نه دات ئه و پ ژه یه کی ئه وت نییه که ما ل بگر ته خ ب ئه وهی ئ مه به دا ه نان له قه می بده ین.

ئه گهر ئامانجه له پ شینه کانی ئه ده ب، وه کو ئه وهی "چ رنیشیفیسکی" ده ت، نوانندی واقع ب ت، واتا ئامانجی

با شترکردن و جوانترکردنی نه ب، به ڪو تنها پڻ شڪهش ڪرڻهوه و
 جڳاگرتنهوهي بڻ، ٿهوا "ميشال بڻ ٿر" پڻ ڇهوانهي ٿهه ده ٿٿ، ٿهه
 هتده ڪاتوهه و ٿهدهب به ٿام ٿان ڪي بهج و باش دادهن ٿٿ بڻ
 دهسته بهرڪردني واقع و گڏ ٿيني.. ٿههيش دياره به لاسايي ڪرڻهوه
 نايه تهدي، به ڪو به خو ٿاندهوهي دٿهدي، خو ٿاندهوهي له ٿٿ ڪاي
 زمانهوه، ڪه ٿاقه ٿام ٿان ڪه ده توان ٿه يوهندي له ڪه ٿيدا بهست و
 بيخو ٿٿ ٿهوه، چونڪه واقع ٿهوشتهيه ڪه زمان، وهڪو
 ٿهوهي "ٿيليزا بڻس ٿايت" ٿامارهي پڻ ده دات، ٿيشي لهسر دهڪات و
 ههميشه يش پڻش دهق ده ڪهوت و ڇٽي لهسر ٿووداو بنيات دهن ٿٿ،
 ٿووداويش دياره واقع له بنياتناني بهرپرسه، ٿهرڪي نووسهريش به
 پلهي به ڪم خو ٿانده، خو ٿاندهوهي واقيعه به شوه جياوازه ڪاني.
 زمانيش، ٿهگهرچي ههر ڪم مه ٿٿ وشه و گوزارشت و وڻه نيه، ٿهگهر
 ٿاي "حه ميد ٿه ٿه بهيعي" له بهرچاو بگرين، به ڪو ٿام ٿان ڪه گوزارشت
 له خود ڪي پڻ ڪه يشتوو دهڪات، زمان ٿه ڪه گري ههموو ٿهوه ٿهچوون و
 داچوون و ٿهفڪرين و ههست و نهستانهيه ڪه له ناو خوددا ده ٿٿ ڪن و
 پڻ ده ڪن، ٿهگينا ناتوان ٿا مانا دروست بڪات ههر وهڪو ٿهوهي
 بونيادگهراڪان ده ٿٿن، چونڪه ٿهگهر واب ٿهوا ده ڪر ٿهپرسين ٿهي
 ڪهواته ٿٿ ٿي فڪر و خهيا ٿا چيه ٿيتر؟ بڻگومان ٿٿ ٿي فڪر و
 خهيا ٿا و واقيعيش له پڻ ٿه ڪهي (سه دره دين عارف) دا پڻ زه ٿيئن، چونڪه
 بڻ ٿه نووسين ڇٽي پڻ ٿهيه ڪي هاوبهشه له نوان ٿهوه ٿه ڇه مڪه دا،
 له نوان ٿي خودي نووسهر و دنيا دا، له بهر ٿهوهي سوور دهزان ٿه به بڻ
 دهستگير ٿي خهيا ٿا - بڻ نموونه - شتي تازه ناخو ٿٿ، چونڪه خهيا ٿا،
 ڪٿه پيريدج وتهني، ٿهوه ٿهيه ڪه ٿٿ ٿي ٿهه ٿهه دهڪات، دياره
 ٿهه به بڻ فڪريش ههر ٿهه، بڻيه ٿهه ٿهه لهسر ٿي و دامه زاندي بڻ
 دهڪات، به ٿام له شه ٿٿ ڪي جياوازدا، بڻ ٿهوهي بابتهگهلي تازه
 ده برخات و په يوهندي تازه يش ڪه شفيڪات، وهڪو ٿهوهي "ميشال
 بڻ ٿر" ده ٿٿ، ٿاڪو له مانا نزيڪ بڻتهوه، يان دايبه ٿٿ، له بهر
 ٿهوهي دهزان ٿا پابه ندبوون ڪي زياتر به شه ٿهوه دهوور ڪهوتنهوهيه له
 مانا، ههموو نووسين ڪي دوور له مانا يش، نووسين ڪي بڻ شوه وازه بهو
 پڻيهي "ٿهه ٿيس" ٿامارهي پڻ داوه، وڻ ٿاي ٿهوهي هه ٿگرتني مانا يش
 نا يڪات به نووسين ڪي دا هه نه رانه هه تا مانا ڪه جياواز نه بڻ، چونڪه
 نووسين پڻ سهي خو ٿاندي ناوه ٿٿ ڪه وهڪو "هيم ٿند فيدهرمان" بڻي
 چووه، نه ڪه سرله نو ٿه شڪه شڪرڻهوهي ناوه ٿٿ ڪي له ٿهه ٿهه ٿهه
 ٿاماده. ٿهوه ٿهه ٿهه ٿهه ٿهه به ههموو ورده ڪاريه ڪانيهوه
 پڻ شڪه شماني دهڪات پڻ شتر له واقيعدا به ههمان ٿهوه شوهيه بهدي
 نه ها تووه ڪه نووسهر دهريده خات، به ڪو به پڻ سهي شه ٿگرتن ڪي تازه
 ده ٿٿ ٿٿ و ده ڪر ٿٿين گوزارشته له ٿاڪ، ٿاڪ ٿه له گڏ ٿهه ٿهه،

تاکاک پتر له ناوهوه، نهک له دهرهوه، په یوهسته به ک، یانی ئه و تاکه ی له ده قدا قه تیس کردوه، له استییدا تاک نیه، یان منی تاک نیه، به کو خودکی بابه تیانه یه و تهوزیفکراوه، چونکه (ئاندر) بـنیت و نیکـاس (یا) ئاماژه یان به وه داوه که ئمه کاتاک له باره ی کاراکتیره وه ده خو نینه وه و وئای ده که ی، ده یخو قـنـین، واته که سـک دروست ده که ی، فـری ئه وه ده بین دانبه وه دا بنـین- که سـتییه که - سهره نجام ههرگیز ناکر تاک بـت، به کو هه میسه کـیه، له ناوه وه ته ماشای گشت ده کات و ههرگیز ناتوان لـی دابـت. ئه و گـانـه ی دهسته ویه خه شی ده بـته وه، بـگومان به شـکه له گـانـکی گه وره تر که گـانـی دهره وه یه.

چیرک، وه کو وتمان واقعک ئاشکرا ده کات، که ده ش زـربه مان ووکه شانه ئاشنا یه تیمان له گه دا هه بـت، به م وردده کاری و نهـنی و نادیاریه کانیان لـ هه ته بـت، یاخود شاراوه بـت و له گای جهسته ی ده قه وه پـمان بگات و پـی ئاشنا بین. ئه و واقعیه ی ئاشکرایش ده بـت له لایه ن ده قه وه فهزای به رهه م پـکده هـنـت، لـ قـا بـکی هونه ریانه ده یگر ته خـ، ئه گینا به هایه کی فیکری و ئیستـتیکی نابـت. له لای (سهره دین عارف) یشدا، که هه ستـکی استه قینه گوزاره ده کات، واقعک پـرتـتی فهزای تـکت ده کات. مه به ست واقعی پـدراو نیه، به کو واقعی خو قاوه که ئه میس له واقعی استه قینه وه سهرچاوه ده گرـت و ده توانین بـین واقعی کی شیعری نیه خه یاـا دروستی کرد بـت، دنیای دهره کیه که گـه ره وه وـنه سهره تاییه کانی خـی لـوه ده قـزـته وه و به فیلته رکی دا هـنه رانه دا تـیـانده په هـنـت و ده یانکات به ده قی هونه ری. ده قی هونه رییش له فهزاکه یدا مانا قه تیس ده بـت، مانایش، وه کو ئه وه ی "هـرش Hertch" ده هـت، تابیری لـناکرـت ئه گهر مه به ستی ئه وه نه بـت ئاماژه به شتـک بدات، بـیه مانا سهرله بهر پا به نده به ئاماژه کردن به واقع، واقعک تاییه ته به سهرزه مانـکی دیاریکراو- واته کـنتـکستـکی مـژوویی دیاریکراوی هه یه- که لـره دا واقعی ابردوویه که بـته واقعی هه نووکه ی ده ق، یانی دوو واقع له ده قدا بوونی هه یه، واقعی کی استه وخـ و یه کـکی نا استه وخـ، به دهر بـینـکی تر ئه وه ی خو هـر په یوه ندیه کی بابه تیانه ی له گه دا هه یه و ئه وه یش که خودیانه له گه یدا ده رگیره. فهزای ده قیش بـگومان بریتییه له و شوـن و جـگایه ی کرده ی چیرـکه کی تـدا دـته دی، یانی (شوـن+ کاراکتـه ر+ ووداو) یتمی بـکوپـکی ده ق به رهه م ده هـنـن. ههر ته نها ئه مه یش نیه، به کو چه مکـکی زـر له مه بهر بـاوتره و یتمی هاوسه نگیی ووداوه که و گـشه نیگای پا هـوانیش

ده گر ته ځي. بـيه "دکتـر سه مير ځه وحیـی فه یسه"ا "وته نی فـهزا چه مکـی کی
 گهـلـک گشتگیرتر و شموولی تره له چه مکی شو ځن که پـکـهـا ته یه که له
 پـکـهـا ته کانی چیرـکـ. بـ شه ځـا به خشینیش به فهزایه کی کامـا و به
 وه رگر گه یشتوو ده بـ ئاسته بونیادییه کان- هر له ئاستی دهلالی و
 زمانه وانیی و یتمی و ئیستـتیکـی- له گونجان و هاو ځـکیـه کی
 ئه وتـدا بن بـ ئه وهی له هه موو لایه که وه ده ځـکی سهرکه وتوو بـ سکـتـ.
 بـگومان لم ده قه سهرکه وتوو یشدا ده لاله بونیاد ده نرـتـ، ده لاله یش
 یانی مه به ست، مه به ستی ده قیش یانی جیهانی ده ق، ده قی بـ مه به ستیش
 دیاره بوونی نییه، یانی ده ق و جیهان هه میسه له په یوه ندیدان و بـ
 یهـک ههـناکهـن و بوونیان نییه. بهـام ئایا مه به ست له شتـکی
 دیاریکراوی سنوورداردا، وه کو پـشتر ئاماژه ی پـدرا، قه تیس و
 ئاوقه؟ یان له شتـکی دیارینه کراوی سنوورداردا ځـها و بهر هه ځـدایه؟
 یانی مانا، داځـ له فـرمـکی ځـجـپیدا یه، یاخود له فـرمـکی
 گهردوونیدایه؟ یانی گوزارشت له دنیا بینی و دیدـکی ځـووکـش
 ده کات، یا یه کـکی قووـا و گهردوونیی و گشتگر؟ هه ندـ له
 ځـخنه گره کان ده ځـن؛ مانای ده ځـکی ئه ده بی زـر به ساده یی له ناو
 تـکـستـدا مهـاسه و چاوه ځـوانی خو ځـنـره بـت و ناسنامه که ی دیاریبکات.
 بـگومان ئه مه ځـای نییه لهـاستی، چونکه غیابی مانا، وه کو
 ئه وهی "جـرج لـکـاش" ده ځـ، ئه ده ب کورته کاته وه بـ وه سفـکی
 ئاساییانه ی سرووشتی. بهـام و ځـای ئه وه یش بـچه ندوچوون له گهـا
 ځـایه دا نابین و ده ځـین زه حمه ته مانا ته نها له چوارچـوهی ده قدا
 قه تیس بکـرـت، چونکه هه موو ده ځـک ئاماژه گهـلـکی فره ی تـدایه به ره و
 ده ره وهی ځـی.. که زـرجار به بـ تـفکرین له و ئاماژانه مانا له نگ
 ده بـت و ده ق هه گری که ما ځـکی مانایی نابـت. دیاره ده ق به بـ
 ده ره وهی ځـی بـبه ریی ده بـ له هاوسه نگیی، هاوسه نگیش ده توانین
 بـ ځـین بـ تـکـست که ما ځـا دهسته بهر ده کات و بابه تانه بوونیش به
 خو ځـندنه وه ده به خـشـت. بـیه لهـره وه ده بـ، یان په نابهرینه بهر ئه و
 خو ځـندنه وه دینامیکیانه یه ی خو ځـنـر له ځـگایه وه ده توانـ ځـی ئه و
 کرده یه ی ناو ده ق بخو ځـقـنـ که ته مومز ده وره ی داوه، هه روه کو
 ئه وهی "ئیلیرا بـس دیپـا" باسی لهـوه کردووه، یان بـ گریمانه کانمان
 هه نگاو بنـین، له بهر ئه وهی ئـمه له سهرده مـکی ته واو جیاوازدا
 کرده ی خو ځـندنه وه بـ ده قگهـلـک ئه نجام ده ده ین که بـ سهرده مـکی تر
 نووسراون و کـده کانیان ده شـ له کرانه وه نه یه، بهـام به پشت به ستن
 به و گریمانه نه ده کـر ده روویه کمان له بکـرـته وه و له بنهسته کانیان
 ده ربازبین. یانی شته کان له بهر ئه وهی له یاده وه ریی ده قه که دان،
 واته ده قه که له ده ره وهی ځـوودانی شته کان نووسراوه و له ناویدا
 ځـووناده ن، یاخود ته نها سـبه ریان له ناو ده قدا یه و ځـیان له

دهره وه يدان، با به جـ رـ کـی دیکه ئه مه بـ ـین، ووداوی به ئاشکرا نین و پهرده پـ ـشن، واته ووده دهن، به ـام له شوـ ـنـ کـی تر نهـك له ناو ده قدا. گـ ـانـه وه یش ووکـش هـوتـی خـی ده گـرـت و زانیارییه کی زـر به ژـر لـ وه وه ده کات و ده یشارـته وه. ئا له م جـره ده قـانه دا خوـنـهر پـویسته زـرترین گریمانه بـ نه ووتراوه کان، یان شته کانی دهره وهی دهق بکات، ئه مه یش کارـکـی واده کات درزـك له ناو ده قدا دروست بـت، درزـك، پـویستی به پـکردنه وه هـیه، ئه مه یش گریمانه فهرز ده کات و کارـك ده کات خوـنـهر له به خـشینی که ماـا به دهق به شدار بـت. چونکه دهق پـویستی به هاوسه نگی هـیه و هاوسه نگیـش له م جـره بارودـخـانه دا ته نها خوـنـهر ده توانـ به تـکـستی بـه خـشـت. لـره یشدا هـنگـه له بـچوونی"ووـفگانگ ئایزهـر"وه نزیکیـن که پـی وایه تـکـست هـندـ که لـن، یاخود بـشایی به رهـم ده هـنـت که خوـنـهر ده بـ هـوـی پـکردنه وه یان بدات. ئه مه یش واده کات هـوـبدرـت مانای نه ووتراو لـکـبدرـته وه. بـیه خوـندنـه وه زـرجار دهق ده کاته شوـنـك و به ئاـسته ی دهره وه ـنـمایی خوـنـهر ده کات به مه به ستی پـکردنه وهی که لـن و بـشاییه کان و دـزینه وهی نه ووتراوه کان.

ئه گهر ئه ده بیش جـرـك بـت له مه عریفه له بهر ئه وهی واقع به رجهسته ده کات، ئه و"ده یمیهـن گرانـت"وته نی، وانیـنه واقع وه کو ئه و شته وایه که گه یشتن پـی پـویسته، دیاره گه یشتن پـیشی پـسه یه کی به رده وامه، چونکه لهـ استییدا واقع به رده وام له گـانـدایه و هـرگیز له شه قـکی دیاریکراودا جـگیر نابـت و چهـمـک و ماناکه شی به هـمان شـوه یهـك شه قـا و یهـك قاـب ناگرنه خـیان. یانی سیفـهـت و خـهـسـه تـکی خودی هـیه و ئه مه یش سـرووشتـکی دیارینه کراوی پـده به خـشـ. لـره دا پرسیاره که ئه وه یه: ئه گهر واقع هـمـیشه له گـانـدا بـت، ئایا له لای(سه دره دین عارف): ده گـانـت، یاخود جـگیره و ده بـ هـه تاهه تایه تـیدا قه تیس بین؟ لهـ استییدا ئه گهر ته ماشای کـتایی ده قه کانی بکه یـن، ئومـدی گـانـیان لـ هـهـده کـانـین، بـ نموونه له (کوـره وه ریه کی ژیان) دا دهـت: "هـموو شـتـکم پـئه کرـ و چی ئه بـ، با بـ"، یان له (ازـك) دا، ئه گهر چی ئا مازه یه کی وانییه، بهـام تـکـست به ووی گـانـدا کراوه یه.. (تاکه ی ئه مشه وه) یش به هـمان شـوه پرسیار که سهـره نجام یه خـه ی گـانـکار یی ده گـرـت.. له (بـوار و گـه) شدا دهـت: "وادیاره ئه بـ له سهـره تاوه ده ست پـبکه یـنه وه!" وـای ئه وهی ده ست پـکردنه وه شی تـدایه، که چی به له بهر چاو گرتنی چه مکه که ی"هیراکلیتـس"و ئه و باوهـه ی"نـرسـرـپ فـای" که دهـت گـانـان به رده وامه، ئه و هـموو شـتـك له گـانـدایه و جارـکی تریش سهـره تا هـرگیز هـمان سهـره تا نیه.. له (سـگـشـه ی باسـکی کـن) یشدا دهـت: "کاغه زه کم توو هـهـدایه ناو جـگـه له یه کی

ئاۋەۋە و يەكسەر كەۋتمە گە ب د زىنەۋەيان. "ئەمانە ھەمان ب د خگ يەكەنى واقع، ۋەل ئايا يەك واقع بوونى ھەيە، يان چەندىن واقع لەئارادايە؟ ب گومان (سەدرەدىن عارف) ب ئەۋەى استەۋخ قسە لەسەر بوونى واقىعى ھەمەج ر بكات دەقەكانى دەكاتە گ ھەپانى سەلماندى ئەم استىيە بەگە نەۋىستە. ۋ بە چەندىن ش ۋە لە ۋوبەرى ت كستەكانىدا ۋوبە ۋوى واقع دەبىنەۋە، دەم ك واقع واقىعى كى ھەستەكى مىندا ھەيە ۋەك لە (با ى شەۋگار) دا، دەم ك واقع كى فىكرى پ گەشتوۋە ۋەك لە (از ك) دا، كە بونىاد كى ت كەمى ھەيە، دەم كىش واقع كى خەيا ىيە ۋەك لە (گەشت ك) دا، كە ف ر م كى دەرەكى يەكگرتوۋ شىكنا بات، جگە لەمانە واقىعى شو ىن و كات و ۋ ا بر دوو و ئ ستايش ت دەپە ىن ب ئەۋەى بگاتە قوۋا يىەكانى واقىعى ئاۋەۋە، واقىعى خود.

كارى ئەدەبىي، بە پ ى "مىشال ب ت ر"، دە ب ئاۋ ىنەى د خە م ر ىيەكەمان ب ت و خ مانى ت دا بىننەۋە، يان مەرجى سەرەكىي بايەخدار بوونەكەى دە ب ئەۋە ب كە خ مانى ت دا بد زىنەۋە، كارفەرماكەشى ھ ش و ئاگايىمان بەرانبەر بە شتەكان ب بگ ىتەۋە، ۋەكو ئەۋەى "خەمىد ئەل ۋوبەيى" ب ى چوۋە، چونكە سەرەنجام درككردن و بە ئاگا بوونمان- ديارە لە شتەكان- خ ى لە خ ىدا ئامانج كى ئىست تىكىيە، ب ىە دەتوان ى بىروباۋە و ت فكىرىنمان بشەق ىن و بمانەژ ىن ت. ۋ مەوداى ئەزموۋنە م ر ىيەكانمان پانوبەرىنتر و بەرفراوانتر بكات و ف ر ى ئەۋەمان بكات چ ىن كەك لە ئەق ىا و خەيا ىا ۋەربگىرىن، ھەروەكو ئەۋەى "ك ىن و ى ىن" ئامازەى پ ىداۋە. ئەۋەتا لە دەقى (كو ىرەۋەرىيەكى ژيان) ب جگە لە خەيا ىا. ۋ واقع ۋ ھەموو شتەكانى ناۋىشى- بە م ر ىف شەۋە- بەشدارن لە داھ ىنانى. ھەر لە سەرەتاۋە ھەست بەۋە دەكر ىت لە مەبەست ك پتر ھە ئاگر ىت، يەك ل كدانەۋە زياتر نادات بە دەستەۋە، چونكە ى م ز ج گائى مانا دەگر ىتەۋە و ى م زەكانىش گەردوونىي نىن و تەنھا پابەندى يەك شو ىن و سەردەمىن- ديارە لائى ئ مە شو ىن ھەمان شو ىنە و سەردەمىش دەكش ى- ب ىە خاۋەنى ھ ىز كى ئەوت ىيە دەكر ى بوتر ى دەتوان ى ھزر ىكى ز ر بدو ىن. بىر كىردنەۋەكانى (سەدرەدىن عارف) ىش ھ ىزى خ ىيان لە واقىعەكەۋە ۋەردەگىر، واقىعى ئەۋ شو ىنەى سەردەمەكە ى ەنگ ىز دەكات، لە استىيشدا بىر كىردنەۋەى ئ رە ئەبستراكت نىيە و ئاۋ ىتەى شىعرىيە ت كى تە ۋ ب ىش نىيە، استە ئەۋ سازشى لەسەر زمانى شىعرىي كىردوۋە، ۋەل ى ديارە دەق لە وزەى شىعرىي سەرناسا خ ى نىيە و ھەست دەكەين ى ۋوبە ۋوى زمان ىكى ترين، مەبەستم زمان ىكە لەۋ زمانەى "جۋوليا كرىستىفا" دە ىت شو ىنە ب ى ملىلان. ۋ زمان ىك

و نه په کی ته وایي نو په یوه نډیه گه ننگه شه نام زه په له نوان ئمه
خمان و جیهاندا، وه کو ئه وهی "میرل پنت" ناما ژه ی پداوه. یانی
دنیای بابت به خود و دنیای خویش به بابت ده گه په ن. و دوزان
زمانی گانه وه له استیدا گانه پانکه به وودانی ووداوه کان،
به تایبه تی ووداوه هسته کیه کان و گانه پانی ئه وه نیه وشه ئارایی
و ازاندنوه و هوانب ژیی تدا بت و شته سهره کیه که مملاند
و ووداوه له ناویدا کا بوو بته وه، یا خود هر دیاریش نه بت، وه کو
ئه وهی له بهرهمی ئه ده بیی زرتک له چیرک نووساندا دهرده که وبت.

لم چیرکه و تاده په له وانی تریشدا ته کنیکی جیاواز ده هاند ته
ووبه ری ده قه وه، ئمه چی ده گه په ن، یانی خستنه قا بی هونه ریانه ی
بابتک، یا خود به خشیی فرم کی دانسقه و جودا پی، ئه ویش به
به کاربردنی لایه نه ج راوج ره کانی ئم چه مکه له کاری ئه ده بییدا.
لره دا گه نیگای که سی په که می تاک له گای م ننگ و فلاشباک و
منتاجی کات و شو و منتاج و گرتی سینه مایی گانه وه
ده خاته گه. سهره تا جگ گانه کی له گه کا تاییدا کردوه و به شکیشه
له پپتی ده قه که - پپتیش یانی چین، که به و ته په کی ساده چینی
ورده کاریه کانی ئه و دیمه نه پان امیه په که ده قه که ل پکدبت و
ئرستیش به حی هونه ری چیرک له قه می داوه و ده کخستنی
هموو شتکه (له و چوارچ وه یه دا) به ش وه په کی گونجاو - که بونیاد کی
ساده پکی ده هاندت و سیماکانی بهرجهسته ده کات، دهره وهی شته کان
به دیار ده خات، واته له دهره وه ا گانه وه ب شته کان ده کات - دیاره
به نیازی بهرجهسته کردنی واقعیه که - له دهره وه و نهی کاراکترمان
ب ده گرت و هه وستی ناوه وه، یانی فیکر و هست و نه ست کا ه و
بیرکردنوهی پ به پستی ئه زموونه کهی خیه تی. دنیا په ک له
ئاوه زیدایه، به نام ئه و دنیا په نیه که ووبه ووی ده بته وه،
چاوه وانیه کانی ده ش واند و ئیدی ک تاییه کهی ده بته سهره تای
نخشه ک شانی دنیا په کی تر، چونکه خودی ئم کاراکتره، وه کو
ئه وهی "جاک لاکان" بی ده چت، بوون کی نو پکده هاندت، له بهر ئه وهی
هشکی تازه پهیدا ده کات. ئه وهی لم چیرکه یشدا گرنگه
بهرجهسته کردنی ئه وه په که مر ف گیر دهی خم و که سهر و نیگه رانییه
پداگره کانی دنیا و شو اند کی دیاریکراوه و هر شت کی به سهر بت،
ته نیایه و هاوس زی نیه، یان وه کو ئه وهی "ویلیم هازبت" ده بت،
جگه له خی و گوردوون هیچ شت کی تر نابینت، بیه ده کر بوتر
ئم ده قه به دوی هاوس زییدا ده گه بت، له وانه په تاقه مه بهستی
بچه ندوچوون دهسته بهرکردنی هاوس زیی بت تا هست بهو ته نیایه
یه کجاره کیه نه کات.. (هر چی په ک ئه هات شان کی لئدام.. پان کی

توندى پـوـه نام..) ئم تاكوتەنيایيه تا نزيكى كـتايى چيرـكه كه درـژهى ههيه و كهس ههست به كـستهكهى و كوـره وهرييهكهى ناكات و ئيشى نادهـن و شانى لـدهـدن و پاـى پـوـه دهـنـن، تهـنانهـت حـماـ كـيش كه ديمهـنى دهـستـپـكـ بهـرجهـسته دهـكات، تـى دهـخوـتـ.. كهـچى پـدرـاوى نزيـك كـتايييهـكه ئـهـوه اـدهـگـهـيـهـنـ كه (هـهـر ئـمـه نـين.. خـهـ كـكى زـرى كه له هـموو لايـهـك دووچارى كوـره وهريى بووه...) پرسيارهـكه ئـهـوه يـهـ بـ ئـم ههـست و دركـردنه هـهـر له سـهـرهـتاوه پـهـيـگـير نـيهـ؟ تهـنـا لهـبـهـر گـرتـنى "نـهـژاد" ئـم ههـست و دركه دـتهـئـاوه بهـبـئـهـوى پاساو بـ ئـم گـرتـنه هـهـبـت، يـان كـاراكتـهـر بـيرى لـبـكـا تهـوه و بـپـرسـ بـ گـيراوه- وهـكو ئـهـوى كهـشـكى كافكايـشـمان بهـرچاو بـخات و پـمان بـت هـموو كهـسـكـ دهـشـ دووچارى هـهـمان قـهـدـهـر بـت، چـونـكه، هـهـروهـكو ئـهـوى كافكا له نامـهـيـهـكـيدا دهـتـ، مـرـقـ، كه له نووسـينـدا ئـيـلـهـامـبهـخشى نووسـهـره، لهـم سـهـروبهـندـهـدا بـ سـيـمايه و دهـكـرـ بـوتـرـ ئـم ئـهـتمـسـفـيره، ئـهـگـهـرچـيش دهـتـين كافكايى، بهـمـ ئـافـهـريـدهـى خودى (سـهـدـرهـدين عـارف) خـيـهـتى، كه دياره لهـگـهـا بارودـخـهـكهى ئـهـو سـهـردهـمهـدا گـونـجـانـدوويـهـتى- و هـمـوو شـتـكـيش بـزانـت، ئـايا شـتـكى هاوبـهـش له نـوان ئـهـوى بهـسـهـر ئـهـو و كوـهـكانـيدا هاـتـووـه لهـگـهـا ئـم گـرتـنهـدا هـهـيه يـان نا؟ پرسيارـكى تر ئـهـوه يـه لهـاـستـيـدا ئـم كـاراكتـهـره كـيه؟ كه حـماـ كـتاييـهـدهـخوـتـ و كهـس فـهـرمـايـشـتـكى پـهـوا نـابـينـ لهـبـهـر پـهـكهـوتـهـيى و خـاوهـن ئـتـمـبـلـكـيش لـى تووـه دهـبـ.. تـاد و بهـر پـى خـى نـابـينـ، كهـچى كـتوپـ دهـبـته پـاـهـوانـكـ و دهـتـ: هـمـوو شـتـكـم پـهـ دهـكـرـ.. كه نـازـانـين ئـهـو هـمـوو شـته چـيه كه پـى دهـكـرـ؟!

كه دـينه سـهـر قـفـى دهـقهـكـيش، ئـهـوا ههـست دهـكهـين لهـگـهـا ناوهـتـكى مهـتنـهـكهـدا پاـاـدـكـس دـنـته كـايـهـوه، پـياوـكـ (پـير و پـهـكهـوتـه كهـس ئـيشى ناداـتـ) كوـكـى كوژراوه و كورـكى گـيراوه، پـيرـژـنـكـ و دوو، يـان سـ كـچى ههـيه و خـزان و مندـاـهـكانى كوـه گـيراوهـكهـشى له ئـهـستـدايه و كهـچى دهـتـ: (هـمـوو شـتـكـم پـهـ ئـهـكـرـ و چى ئـهـبـ، با بـ)!! ئـم گـوزارـشـته زـر ناـوـونه، يـانى دهـمهـوـ بـپـرسـم چى دهـكات؟ خـهـياـى لهـكـاردا نـيهـ وهـكو دهـردهـكهـو و خـهـياـيش، بهـگـوتـهـى "حـمـيد ئـهـلـوبـهـيـعـى"، تـوانـاي خـوـقـانـدنـى ئـهـتـهـرنـهـتـيـفى هـهـيه، تـاقـه ئـومـدـكى هـهـبوو- نـهـژاد- ئـهـويـش نـهـما، ئـيدى وـو لهـكو دهـكات، يـان وـو لهـچى دهـكات؟ ياخود چى دهـكاتـه ئـومـدـكى دـيـكه؟ كه ئـهـو لهـبـهـر هـيـچ بهـدهـستهـوه نـهـمان و بـچارهـبوون سـهـرى لهـ دـيـهـكهـى هـهـگـرتـووـه و ئـهـويـش دـخـهـكهـيـهـتى لهـ شار.. سـهـركـنـهـى دـخـهـكهـدهـكات، يـان چى؟!.. سـهـرـبارى ئـم قـسـانه و وـاـى بهـكارهـنـانى تهـكنـيـكى تـازـهـى نووسـينـيش،

که چي (سهدره دين عارف) له دابونه ريتي ترادي سيي نني ئه وه نده لاي نه داوه و گوزاره له خ شباوه يي و سهرپ ييانه ت وانيني کاراکتري ئمه و هست له هه چوونه وه سکاو دهکات و سه بارهت به وه ي چي له ناو ت فکري ن و هسته کاني کاراکتري کي ديار يکراو ده گوزره ت زانياريمان پ شکهش ناکات، که زانياريش نه به خشت وه کو ئه وه وايه هه قيقهت بشار ته وه، ئه مه يش له گ شه نيگاي "ئه فلاتوون" دا سهره نجامي باشي ل ناکه و ته وه - ب گومان ب نووسه ر - و ک مار به دهر ده کر ت. گ هره وه يش که که سي يه که مي تاکه ل ره دا، و وانيني له ناوه وه يه، خي به سهره اته که ده گ ته وه، ئم ته کنیکه يش له بهر ئه وه ي و واني ن نييه له سهره وه، ياني گشتگير نييه ب يه پا هوان خاوه ني هه موو زانياريه کان نييه و ز ر شت به ب ئاشکراکردن ماوه ته وه، ياني به ش کي گرنگي واقيعه که په رده پ شه و هه موو شت ک به وه رگر ناگات و دهق ده يانشار ته وه و په رده يان به سهردا ده دات.

له چير کي (ازيك) يشدا، ده سته برداري گ انه وه ي ئاسايي و باو بووه و له هه مان گ شه نيگا که ي پ شووه وه و به به کاره ناني م ن ته گ - که ل ره دا لايه نه زيره کانه و ئه ق انييه که ي شه پ لي ه شه دهر ب ين کي ناوه کيانه ي ورد ب ئه زمووني کاراکتري دهکات، چونکه کرده ي ناو چير ک له واقيعه وه ب ناو ح ده گواز ته وه - و جگه له وه يش فلاشباک و ج گ ته کي کات و شو ن استه وخ ده گ در ته وه و زمانيش دوور له ته مومژي شيعريي هه و ي گه ياندي مانا و مه به ست ده دات، چونکه گوزاره له خود کي ئاخ وه ر دهکات و هاو به شيه ک له ن واني ئاخ وه ر و وه رگردا ده ه ن ته دي، ياني ته گ يشتني هاو به ش ده خم ن و به و ش وه يه يش ته گ يشتن له خ ده گر ت. مه به ست ئه وه يه هه و ي داوه به لاي خو قاندي مانادا ب و ات و سازش له سهر ئه و ش وه زمانه بکات که جوانييه کي دهره کي ده گر ته خ و که متر به جوانييه جه وه ريه که ئاووسه که جوانيي ناوه کيه، واته مانا. ل ره يشدا ديسان پياو کي به سا داچوو به دواي هاوس زييدا ده گ ته ت، به ام له کو پيداي دهکات؟ ديمه ني گوند تا ن و و ران کران ل ره يشدا دوو باره ده ب ته وه، هز و باخ و بستان و ما ده سوو ت نر، ناچار ج ي ده ه و و به ره و شار بارگه ته کده ن ت، ب گومان له گه "قاله" ي کو يدا، چونکه هيچ ئه ته رنه تي ف کي تريان نييه و ناتوانن ئا استه که يان بگ ن و به ره و ژوور بچن. ئيتر (له و ته وه) که نازانين چه ند به سهر ئه و ته دا ته په يووه، عه ودا ي دواي زه رده خه نييه و له ووي که سدا به دي ناکات، وه ب ي هه موو خه ک، يان هاو به شي خه مي ئم بن، ياخود هه مان چه رمه سهر يي و نه گبه تيي به ر کي گرتبن. تا ئه و کاته ي کا براي ئه فهندي ناو ئ ته م ب له که

که ره م ده کات و ئه و زه رده خه نه یه ی به وودا ده دات. له و ئه و هه , که س ورده کاری ئه و ئه نازان. دیاره زه رده خه نه یه ک ده بته وروژ نه ری فلاشباک و ئه ژانی ابردووی ده ه نده ته وه یاد و ده رگای ئاخوتنی ب ده خاته سه ر گازهرای پشت. به و ئوم ده ی دایه ئه گک بته , که چی دوا یی ده رده که و ته ئه م هه ر خه ی ده دو نده و ئه و ی دیش ب ته م له و زه رده خه نه یه زیاتری ب نیه . و ئاچه بوونی ته م به هه ند وه رنه گر , یان وه کو ئه وه ی خه ی پاساو ب وه ام نه دانه وه ی کابرا ده ه نده ته وه و ده ته : (هه قی بوو , منیش بووما یه ده نگم نه ئه کرد) , به گوزاره یه کی تر به ربه ستک له ئارادایه و هاوسه نگیه ک له و نه وانه دا دروست ناکات. پاسیف ته ی ته م کاراکته ره ییش له وه دا ده رده که و ته که ته نها به گه انه وه ی از و ده رده دکهانی ده یه و چاره ه شی و خه موخه ته ی دای فهرام ش بکات و بیر لای ته ته رنه تیف نیه , یانی به استی بیر ناکاته وه , بیرکردنه وه له لایدا بوونی نیه . ته نها ووخه شییه ک که ه نگیشه له ده مامکه که وه بته , هانی قسه کردنی ده دا و سه روم ده بته . به ام به بته وه ی بایه خک به وه ام بدات , یان چاوه وانی بته , دیاره ته مه ییش ته وه ده سه لم نده که ته م کاراکته ره چه ند به لایه وه گرنگه گو ی له ده نگه ی بته و بیر له ده نگه ی ته ی نه کاته وه , یان له استییدا پهیستی به ده نگه ی ته ی نه بته , به کو ته نها ده رزه ی هاوسه زییه که ی بکات و ه یچی تر .

به سهرتدا و به کرده وه ده بـ هـ تی بده یته وه، یانی به کردار پـ ویسته
بزارده یه کی دیکه هـ بـ بـ ریت و به دوا ی میکانیزمی تری چاره سهردا
بگه بـ یت. بـ یه پرسه که ی ئم کورتده بـ ته وه بـ دهرده دـا دهر بـ ین و
پاشان وازه بـ نان له و دهرده دـا هـ، ئینجا به دوا ی به زه ییدا نه گه بـ،
به تایبه تی به زه یی ئه و (ئه وی تره ی) نایه و بـ به ران به ر به م بکر بـ ته وه،
چونکه کرانه وه ی سهره نجامی نه گه تیفی بـ ی ده بـ ت. ئـ مه ییش ده بـ به
زمانی خـ مان هـ و ی نزیکیبونه وه له و له وی تره بده ین، له بریی ئه وه ی
گـ انکاری له خـ ماندا به دی به بـ ین و هـر به زمانی خـ ی وای
لـ بکه ین لـ مان اـ مـ نـ ت و ته نانه ت وای دنه بده ین ئاتاج وحه وه جه ی
پـ مان بـ ت، بـ ش و به تا ا نه مان بـ ین و وه کو دا هـ نهر ته ماشا مان
بکات. له استییدا ئم ده قه نه ووتراوی زـ ری تـ دایه و کلیلی زـ ر
شتیushman پـ ده به خش و هـر ته نها ئاماژه کردنیش نییه به به دحا بـ یبوون
له نـ وان دوو که سی جیاواز، به بـ کو هـ نده ی هـ خنه یه له وی دی،
هـ خنه یه له خودی خـ یش، هـ خنه یه له و واقیعه ی تا اده یه ک به دهستی خـ
و به زه بری بارود خـ کی نه ویستراو سه پـ نراوه. ئه و پاشخانه ی بونیادی
فیکری ده قه که لـ وه ی تـ هـ هـ ده چـ ت ده لاله یه کی هـ گه زه پرستانه
پهروه رده ناکات، به بـ کو به خـ داچونه وه یه، گه ا نه به دوا ی میکانیزمی
جیاواز بـ به رقه رارکردنی گفتوگـ یه کی یارمه تیده ر بـ لـ ک تـ گه یشتن
و سه ره نجام چاره سه رکردنی کـ شه و گیروگرفته هـ پـ سه ردراره
مـ ژوو ییه کانی میان ئه می گـ که ر و ئه وی دی پاسیف (بـ گومان له
ئـ ستای چیر که که دا) و نه نو بـ نهری هیچ حه ماسـ ک بـ به ته نگه وه هـ اتن،
تا کو پـ که وه ژیا نـ کی ئاسا ییا نه یان له به یندا بـ ته ئارا.

دیاره ئم ده قه ییش دیسانه وه خـ ی نییه له پا اـ دـ کـ س، ئه وه تا له
شو بـ نـ کدا ده بـ ت: (پـ نج شش سا بـ ک له مه و پـ ش مندا هـ کانم به قیژه و
هاوار و به پـ که نینه وه پـ شوازییان ئه کردم..) که چی له ئـ ستای
چیر که که دا پیره، وه کو له و گوزاره یه دا په ی پـ ده برـ ت که ده بـ:
(ئه گه نه گبه تی و چاره هـ شی نه بـ، کا براهیه کی پـ ری هـ شسپی وه کو
من چی ئه کا له به غدا؟)، بیگومان ئم دوو بـ گه یه یه کنایه نه وه.
ههروه ها له شو بـ نـ کی تر دا ده بـ ت: (کـ به کـ یه؟ به خدا دنیا وای
لـ ها تووه، ئه گه یه کـ ما ی دراوسـ یه کی سووتا، ئه بـ: ئـ خـ ی
ئاگره که ی له من دووره!) ئه مه ییش پـ چه وانه ی پـ دراوی ده قه که ی پـ شووه،
لـ ره ته نه ایه، هـر خـ یه تی و که س وه کو ئم نییه و خـ کی دوو چاری
کو بـ ره وه رییه که ی ئم نین (وه کو ئه و زیاده هـ وییه ی خستوو یه تییه سه ر
ده قه که ی پـ شووی- ده قی کو بـ ره وه رییه کی ژیا ن- که ته وای خـ کی له تای
ته رازوو یه ک دا ناوه). له کـ تایی چیر که که یشدا ئایر بـ نییه کی
هـ ناوه ته ئاراوه، واده کات خو بـ نهر له وه تـ بـ فکرـ ت که چاره سه ر زـ ر

سانايه, مادامهڪا ئهوى دى فري زمانهكه مان نابا, با ئمه ئهوى
 ئهركه بگريه ئهستى خمان و لهو زياتر تبگهين, دياره له گاي
 زانينى زمانهكه يهوه- كه بگومان زانين مه عريفه يه و مه عريفه يش
 هزه. بهام له استيدا چاره سهر ته نها زمان نييه, زمانى
 ده رده دكردن- بگومان- بهكو زمانكه گه استه قينه كانى گفتوگ
 بدزتهوه و بيسه پندت, مه بهست گفتوگى پارسه نكه, كه قسه كهر و
 گوگر, گوگر و قسه كهرى تدا با و هموو پاشخانى ئهوى
 كشه به ندييه بگرته بهرچاو كه ناها ئم و ئهوى دى له سبه ريدا
 خودناسينيان بهرجهسته تر با و له خاكدا بگه نه يهك و وهكو دوو
 هاوسان مامه ئهوى يه كتر بكه.

كاراكتهر يش, كه تابا ئى دووره له وهى خهياا سكاند با, ئهوى
 بنهستهى ووبه ووى با تهوه داواى په يوه ندييه كى جياواز دهكات, جيا
 له گفتوگ, بهام بجه له گفتوگ چى بوونى هه يه؟ ئهوى بوونيشى
 هه يه هه گرى كه مهك سهره نجامى جياوازه, بايه به داواى ئاسى تر دا
 دهكه با, بهام به ته نيا نايد زتهوه, ئيدى ئهوى دنيايهى تيايدا
 دهژى پويستى به بونيانا نه وه يه كى تر ده با, تاكو گفتوگ له كه
 ئهوى ديدا بهر قهرار بكرت, يانى شياوى بهر قهرار كردن با. بهام
 ئهوه نده كه وت ته ژر كارى گهري مه سه له يه كى جه وهه رى كه نا وونه و
 جكه له وه يش ئهوه نده له ژر كار كردى سه روبه ند و بارود خه كه دا يه
 هنگو ووى خى تخر دهكات وه, ل ئمه به سه رده مه كانى تر ناماى
 دهكات, ئه گه رچى گرنگ ئه وه يه لهم ووبه ردا ئهوى په يوه ندييه
 له كه با ئهوى ديدا هه يه گه انكارى به سه ردا دت, چونكه پا هوان
 له ناوه وه گه انكارى به سه ردا دت. به گه نه ويستيشه ئه گه ر به
 شه وه يه كى قووا لهم دهقه ايم نين, ئهوا پهى به وه ده به ين كه
 امان كى ناوه كيانهى خود نييه, بهكو امان كى جياوازه له دنيا
 و له په يوه ندى له كه با واقيعدا و بابه ت كى گرنگ ده خاته وو, ئه ويش
 نه بوونى دا يه گه, نه بوونى دا يه گيش كشه و لك حاينه بوونه كان
 بنبا ناكات, بهكو چه رمه سه رى و كينه يه كان كه كه تر دهكات و
 ده با ته هى هاتنه كايهى په رچه كردارى جيدى. ئهوى ديش كه به
 لكدا باوى (كوردى... ما عرف) كا تايى به هموو شت لك ده با, ل
 له استيدا ده روازهى كه شه كان به ته واوى به سه ر خيدا
 ئاوه با ده كا ته وه. ئه مه يش ل ناگه با ته نها لايهك باجى نه بوونى
 دا يه گ بدات, بهكو وهك يهك به سه ر هه ردوو لادا دابهش ده با.

له چير كى (تاكه ي ئه مشه وه؟) يشدا, جكه له گه ش نيكاي گه نه وه كه
 كه سى سه يه مى تاكه, يانى گه ره وهى هموو شتزان, يا خود ده كر

بـين له سهرهوه له شتهكان دهـوانـت و ههموو شترانه، كه چي
ديسانهوه به تهواوه تي زانياريهكانمان پـناگات، چونكه گيـهـرهوهي
ههموو شترانـيش ههروهكو(ئاندر پـنـيت و نـيـكـاس پـيـا) بـي چوونه،
هميشه نهـني پارـزه و سهرباري ئهوهي ههموو شتـكـيش دهزانـت كه چي
شت دهشارـتهوه و ههمووي ناگـتهوه. لـرهـشدا ههمان ئهـو
تهكنيكـانهي پـشـووي له گـانـهوه بهكاربردووه.. له تـانـوپـي ئهـم
دهقهـشدا ههـند پـگهـي ئهـوتـي تـدايه، له بهر به دهستهوه نهـداني
زانياري تهـواو خوـنـهر دهـشـهـژـنـد. وهـكو چارهـنووسـي(مام
وهـسمان)،(قالهـي پووره ئايشـه)...كه كهـس نازانـ پـ دهـكوژـن، يان
چيان بهـسـهـردـ؟ ههروهـها هـكـاري تهـقه و دهـسـهـژـهـكان نادياره، دهـپـ
خوـنـهر خـي بـيربـكا تهـوه له هـكـارـكـ. دهـق جگه له ترس، هـيـچ شـتـكـي تر
ئاشـكـرا نـاـكـات، پـويستـيشه پـ هاوسهـنگ كـردـني خوـنـدنهـوه و تـگـهـيشتـن
پهـنا بـبرـته بهر دهـرهـوهـي دهـق، لهـوهـشدا پـويسته باـكـگـراوهـنـدي
شـنـبـيري و سياسي و مـژووي ناوچهـكه فـريادـهـس پـت تاكو به
دهـرهـنـجامـكـي مـاقوول و بهـجـ بيگهـيهـنـت. نووسـهـريش، استهـكه
بونيادي ناوهـكيـانهي تـكـستهـكهـي پهـيوهـنـديـهـكي استهـوخـي به
واقـيعهـوه هـيه و تهـوهـرهـكهـشي پرسـكـي سياسي ناـوون هـهـگـرت،
بهـام خوـنـدنهـوهـيهـكي هـشمهـندانـه و خودئاگايـانهـي نيگهـرانـيي و
ترسهـكانـي خـهـكـي سهـردهـمهـكهـي كـردووه و ئهـو ههـستانـهـي لهـناو
مهـردوومـدا پهـي پـبـردوون و موـتـوربهـي ئهـم دهـقه و تاـادهـيهـك ئهـواني
تريشـي كـردووه و سـنوور و تايبهـتمهـنـدـتـيه تاكـهـهـوانهـكانـي
بهـجـهـهـشتـوو و لهـناو خـهـمي گـشتـيدا ههـناسـهـي به دهـقهـكهـي بهـخـشـوو و
ئهـو شـتـانهـي له پـتهـيدا هاـتـوو استـيي نـكوولـي ههـنـهـگـرن و تاـبـي
به استهـوخـي پـشـكهـشـكـراون. لهـگهـه ههموو ئهـمانهـشدا، جـي وـتنه
لـرهـشدا بهـشـكـ له واقـيعـ ديسانـهوه پهـردهـپـشـكـراوه.. ئهـمهـيش دياره
له بهر هـكـاري تايبهـتي بووه، بهـام پـ دواتـر(يانـي پـ سهـردهـمـكـي
تر) لاسهـنگ دهـپـت و له بهر نهـبووني زانياري تهـواوـيش لهـسـر شـت و
ووداوهـكان به زهـرهـر و زيان پـ دهـق كـتايـي پـدـت و خوـنـدنهـوهـيهـكي
تهـواوـمان پـناـبهـخش.. جگه لهـوهـيش پاـادـكـسي ئهـوه قوتـدهـپـتهـوه كه
ترس دهـپـته شـتـكـي تايبهـت به(شار).. وهـكو ئهـوهـي ئهـم ههـسته هـر
تهـنها له شـاردـا بووني ههـپـت و له شوـنـي ترـدا بووني نهـپـت. لهـگهـه
ئهـوهـي(ئهم خـزانـه) خـيشـيان له شوـنـكـي ترهـوه- له گونـدهـكهـيانـهـوه-
ههـپـته له ترسا كـچيان كـردووه پـ شار و ههـزارهـها شهـوي تاريـكي
وهـك ئهـو شهـوهـيان ديـوو و ئهـزموونيـان كـردووه. دهـتوانـين پـين:
ئهـوهـي باـانس به هاوكـشـهـي پاـادـكـسهـكان دهـبهـخش،
ئـپـستـيمـفـيلـياه، ههـر وهـكو ئهـوهـي(ئاندر پـنـيت و نـيـكـاس پـيـا)
ئامـازـهـيان پـداوه، يانـي تـركـردـني لاپـهـسـهـني، به دهـرپـيـنـكـي تر،

تکر کردن و بازی کردن و شکاندنی تاسه‌ی ئه‌و حه‌زی زانیاری به‌ده‌ست ه‌ئانه‌یه که خولیای خو‌ئنه‌ره، یان وه‌ئام ب‌ت ب‌ پرسیاره‌کانی که له ده‌ق ده‌یانکات، به‌ئام ئه‌و تاسه‌یه ل‌ره‌دا ناشک‌، چونکه هاوک‌شه‌کان با‌ئانس ب‌ خ‌یان ده‌سته‌به‌ر ناکه‌ن.. ئه‌م کاراکته‌ره‌یش ب‌گومان خاوه‌نی بیرکردنه‌وه‌یه‌کی ساده و ووک‌شه‌.. ه‌ئای دوا که‌وتن و دره‌نگه‌اتنه‌وه‌ی (شه‌ش حه‌وت سه‌عات پاش هاو‌ کر‌کاره‌کانی) م‌رده‌که‌ی، دیسانه‌وه نادیاره، نازانین له‌به‌ر چییه؟ یاخود دوا‌ی کار چی کردووه، یان به‌چییه‌وه خه‌ریکبووه؟ دووباره به‌خشینی زانیاری کورته‌ه‌ئ‌ و خو‌ئنه‌ر ده‌ب‌ به‌ گریمانه‌ی خ‌ی و پشتبه‌ستن به‌ده‌ره‌وه‌ی ده‌ق به‌دوا‌ی که‌ما‌ی مانادا بگه‌ئ‌ت. جگه له‌مانه، ک‌تایی ئه‌م ده‌قه‌یش ز‌ر کتوپ‌ه- هه‌ر وه‌کو ئه‌وه‌ی م‌پاسان له نووسینی چیر‌کدا جه‌ختی ل‌ده‌کاته‌وه- به‌ئام ل‌ره‌دا به‌ش‌وه‌یه‌که وه‌کو ب‌ئ‌ی ب‌ین‌ک بکه‌و‌ته جه‌سته‌ی ده‌قه‌وه. پا‌ه‌وانیش جگه له‌نزا و تکایه‌ک خاوه‌نی هیچی تر نییه و به‌جیددیش بیر له‌وه ناکاته‌وه له‌و تاریکییه قورتارب‌ت و ب‌ ک‌تایی ه‌ئان به‌شه‌وه‌که‌یش ئه‌ته‌رنه‌تیف‌ک بد‌ز‌ته‌وه.

وه‌کو ده‌ئ‌ن به‌ب‌ زمان ناکر‌ خو‌ئنده‌وه ب‌ جیهان بکر‌، ب‌گومان جیهانی ئ‌سته‌قینه‌ی چیر‌که‌کانی(سه‌دره‌دین عارف)یش زمانه، زمان ئه‌و جیهانه‌مان ب‌ ئاماده ده‌کات، تاقه بوون‌کی قابیلی ت‌گه‌یشتنیشه، هه‌روه‌کو ئه‌وه‌ی "گادام‌ر"ب‌ی چووه. یانی ب‌ گه‌یشتن به‌جیهان وه‌سیله‌یه‌کی باشتر نییه، به‌پ‌ی "دیریدا"ته‌نها زمان نه‌ب‌ت، که‌واته ده‌توانین ب‌ئ‌ین مادامه‌ک‌ ئه‌م زمانه ده‌قی ئافران‌دووه، ده‌ق وه‌سیله‌یه‌که ب‌ به‌رجه‌سته‌کردنی جیهان و هه‌رچی چ‌ن‌کیش ب‌ت په‌یوه‌ندی له‌گه‌دا به‌رقه‌رار ده‌کات و هه‌رگیزیش ل‌کدا ب‌او‌نین، ب‌گومان ئه‌گه‌ر وه‌کو سیسته‌می ئامازه ته‌ماشای زمان بکر‌.. هه‌ر وه‌کو له‌چیر‌کی(ئ‌استی مه‌سه‌له‌که‌)دا به‌ش‌وه‌یه‌کی ت‌ختر ده‌رده‌که‌و‌ت. گ‌شه‌نیگای که‌سی یه‌که‌می تاک‌ا ده‌بین‌ت، یانی که‌س‌ک کرده‌ی گ‌ئ‌انه‌وه ده‌جوو‌ئ‌ن‌ که‌ خ‌ی کاراکته‌ره له‌ دووتو‌ی ده‌قه‌که‌دا، ل‌ره‌یشدا دایه‌ئ‌گ یه‌کلایه‌نه‌یه، هه‌روه‌کو ئه‌وه‌ی له‌ ده‌قی(ئ‌از‌ک‌)دا په‌ی پ‌ ده‌بر‌ت، ده‌کر‌ به‌ ته‌داعیه‌کی م‌ن‌ئ‌گئ‌اسا له‌قه‌ئ‌م بدر‌ت، دیسان فلاشباک، که‌ بازدان‌کی ئ‌استه‌پ‌چه‌وانه و گه‌ئ‌انه‌وه‌یه ب‌ دواوه، ه‌وتی گ‌ئ‌انه‌وه ئ‌سته‌وخ‌که ه‌وورده‌کاته‌وه، سه‌ره‌تا و ک‌تایش له‌ج‌گا‌کانی خ‌یان ترازاون و وو‌به‌ری ده‌ق بووه‌ته گ‌ئ‌ه‌پان‌ک ب‌ ئه‌زموون کردنی شت‌کی تازه، به‌وته‌یه‌کی تر ئه‌زموون پ‌ش‌وو‌داو دیاریکراوه، پاش‌وو‌داویش به‌رفراوانتر بووه‌ته‌وه. ئه‌گه‌ر به‌گو‌ره‌ی ئه‌و قسه‌یه‌ی "دیریدا"- که‌ ده‌ئ‌ت: هیچ شت‌ک له‌ ده‌ره‌وه‌ی ده‌قدا بوونی نییه- قسه‌له‌سه‌ر ئه‌م به‌ره‌مه‌ بکر‌ت، ئه‌وا

ئەم تەكستە بە ب پەيوەندى بەستن لەگەڵا كەنتەكستەكى مەژووى و
 سياسىي و كەمەلەيەتى ديارىكراوى سەردەمەك زەر هەژار و دەستەوسان
 دەردەكەوت، بەلەيهەك دەكرە بوتەر و ووبەلەوى دەقەكى تەمومژاوىي
 و نامەفەووم، يان يەكديو دەبينەو، يان يەچى لەهەلەناكەن،
 چونكە، سەربارى ئەوئەم دەقە نەمايندەى واقعەكى ديارە و
 گەلەنەو بونىادى دەنەت و بەلەمز بارگاوى دەكات و دەلالەش، كە
 زمان بەرپرسە لەخەلقاندنى و بونىادەكى ووكەشيشى هەيە، كەچى بە
 وونىي ئامارە بەمانا دەدات، چونكە زمان خەجەگەي ماناي
 گرتەتەو، ئەو زمانەيش كەجەگەي مانا بگرەتەو، يان وەلەي ئەوئەم
 هەلەگري خەيەتى، ئامارە بەدەرەوئەم خەيشى دەدات، ئەمەيش ئەو
 دەگەيەنەت ئەو دەقەي زمان بەلەيەك پەلەكى دەهەنەت هەر تەنەا ئەو
 شتە نيە كە لەوواەتەدا گوزارەي لەدەكات.. يان خەي كەشفەكات
 و"ئيان مەكلين" گوتەنى جەهانى زەينى نووسەريش ئاشكرا دەكات.

بەگومان كاراكتەر لەم دەقەدا جياوازە، بەيە پەيستيشى بەزمانەكى
 جياواز هەيە، يان بەرەو زمانەكى تر دەمانبات، زمانەك لە
 بارگەكانيدا چەمكەكانى سەردەم هەلەدەگرەت، وەكو ئەوئەم
 ئەلەوبەيە" بەي چووە، چونكە ئەم دەقە ئاستە گوتاريەكەيان
 هەلەگري يەك شتە، ئەويش گوتارى سياسىيە، كە ديارە بەشەوئەم
 نااستەوخە و پەردەپەش دەردەكەوت، يان باشتر وایە بەلەين نووسەر
 لەلەگەي هەندە سيمبۆليەكانەو چارەسەرى ئەم بابەتەي كردووە
 و لەوانەشە برەوسەندنى ئەو سيمبۆليەتەي حەفتاكاني سەدەي
 پەشوويمان ئەم سەرچاوەيە پەشەنگايەتى كردبە و هەر بەكارىگەري
 ئەم نووسەرەيش هەوايە بوتەر نووسەرى ديار" لەتيف حاميد" چەي چيرەك
 نووسىي خەي گرتووەتەبەر و بەشەوئەمەكى كەلەمەز دەقەكاني
 بەرەمەلەناو، بەلام ئەگەيانندى ئەمە ئەو ناگەيەنەت كە دان بە
 شتەكى ئەرەنييدا دەنەين بەهونەرى گەلەنەوئەمان، بەتايەتەيش بە
 ئەو ئەمزيەتە داخراوئەم ئەو سەرووبەندە هەواجى پەيدا كردبوو،
 چونكە چەشنە دەقەك برەوى وەرگرت تەنەا بەو كات و زەمانە تايەتە
 و ئەنگە نەتوان بەبەكەشوگرفت و بەسانايى سنوورەكاني ئەو
 دەيەيە بپەت، بەديارىكراوئەم لەبەر ئەوئەم ئەمزيەتەكى گەردوونەيش
 ناگرەنەخە و بەسەر نەوئەمەك و سەردەمەكدا داخراون و سنوورى ئەو
 سەردەم و نەوئەيەيش نابەن تەنەا بەو نەبەت كە چەمكى(بەشومارىي
 مانا)ى"ووفەگانگ ئازەر" بەهەند وەرەگرين و كارى پەكەين.

لەم دەقەدا- كە تەنەت واقعەكى ئەمزيە واقعە سياسىيەكەيش
 پەردەپەشەكات- يەكەمين شتەك كە دەيووروژنەت پەرسىارى ئەوئەم بە
 كوشتن؟ بەگومان تەنەا لەبەر ئەوئەم كاراكتەرەك داواي

خاځه استګردنه وه له پاڼه وانی قسه کړه ده کات، نه مه یش مټیځکی لاوازه بڼه ئو کړده جیددیه.. به استی له م تکتستهدا کاراکتره که "شزراد" ده کاته ناوېزیوان بڼه ئوهی شفاعتی بڼه بخواځ، هر له یه که م ځځه وه دانی به کوشتنی (شه فشه ل) دا ناوه و ئیدی مه سه له له و کټ تایی ها تووه.. به ام که س لای نه پرسووه بڼه؟ که نه مه شتکی سه یره و پاځاد کس ده ځځه ته کایه وه، چونکه به لځځیک ځای تځناچت کارکی وا جیددی نه نجام بدرت و که س له ه کاره که ی نه پرس و نه نجام دانی شی نه خرت ته ژر پرسیاړه وه! یانی لځره دا لا پسه نیی له مرځ سه نراوه ته وه (که نه مه شتکی مه حا ځه بځگومان) و هیچ شتکیځ جځگای نه گرت ته وه تا له ځځگایه وه سه نگو سوژ بکرت. ئه وی استی بڼت زځر له شته کان کتوپڼ.. له پځځا (شه فشه ل) به ته وایی ده گځځت و خه که که یش لای ده ته کنه وه، به ام نازانین هم گځځانه له کو وه سه رچاوه ده گرځ؟ ه ننگه په ی بردن به مه بکه و ته کټ تایی چیر که که وه، ای خای گځځیوه و ویستوویه تی خای ځاده ست بکاته وه و شتکی ئاسا یشه.. له وانه یه هم بڼیاره ی (شه فشه ل) زځر گرنگ نه بڼ تا بڼ ته مټیځی کوشتنه که ی و هه روه ها کځشانی جگه رهی گرځځن و نه فنه دتیی و خو ځنده وار بوونیشی.. ه ننگه مه سه له که تځځه سه ندنه وه یش نه بڼ له که سځ که ته سلیمی ده سه ځاتځک ده بڼ ته وه که سوکاره که یان ته فروتونا کړدووه.. نه مه "مځرس" ی پاڼه وانی ځځمانی (نام ځی) "نه لځر کام" مان وه بیر دځځته وه که له خوت و خځځایی و به بڼ هیچ مټیځک و هر له بهر ئه وهی تیشکی ځځه که له چاوی ده دات گه نجه جهزاییه که ده کوژت.

دیاره پاڼه وانی ده که کانی پځشویش ناتوانن ئا استهی شار هه ځځنه بڼ و به ره و ژوور بځن، که سیش ئو ځځگایه یان لځناگرت!! بځگومان لځره یش واقعیه که دیسانه وه تاریک کراوه و زانیاری له سه ر ئاشکرا نه کراوه. سه باره ت به به شداری نه کړدن واقعی یش له به ره می نه ده بی و په رده پځش بوونیشی تځیدا "وو فگانگ ئایزه ر" ده خاته سه ر ئو باوه ځای بڼت به ځگه نه ویسته ده قځک، با خه یا کراویش بڼت، نه گه ر بڼت و خای بڼت له هه موو په یوه ندیه ک به واقعی ناسراوه وه ئه و ناوون و نامه فهووم ده بڼت، چونکه ده قی نه ده بیی تځکه ځایه که له واقع و جځره کانی خه یا کړدن، بڼه له نځوان پځدراو و خه یا کراودا بځچه ندوچوون کارلځک دته ئاراهه. پاځاد کسکی تریش ئه وه یه که ځوودانی کوشتنه که له کاتی وه ستانی شه ځدا ځووده دات، یان له استییدا بیر که ی خځ به ده سه وه دانی (شه فشه ل) ئیدی له و کاته دا چی ده که یه نه ت؟ شه له گځځځځ دا نییه، با بځځین ئیتر ئو بڼیاره له و بارود ځخدا چ گرنگیه کی هه یه؟ هه موو شتځک له دانوستاندا چه قی به ستووه و ئیتر

دانانی ئەم ۋوداوه و کردنی بە استییهك له ناو تـكـستهكهـدا بە هیچ جـرـكـ قە ناعەت بەخـش نییە!

دەقی(بوار و گە)یش کەموزـر هەمان تەکنیکەکانی پـشـوـو شەقی پـدەدەن و هەر لە سەرەتاوه شـوازه ترا دیسیـنـییهکە نووسین تـدەپەـنـد و گـشەنگای کەسی یەکەمی تاک دە یگـتـتـهوه و جەستە ی دەق بە چەند گرتەیهك دەخاتە ناو چوارچـۆـوهوه، استە بیرکە یەکی ئاـزمان پـشکەش دەکات، بەـام ۋوداوه و کردە ی چیرکمان لە توـیاندا بەرچاو ناکەوت. ئەمەیش زیاتر بە هـی تەوزیفکردنی هـمز و بەکارهـنانـییهوه یەتی. لـرەیش: جـگـکـکی شوـن و کات، فلاشباک، دایهـگـ. تاد ئەتمـسـفیرەکە دەخەنە شـۆـیهکی هونەرییهوه کە دەتوانین بـین هەمان ئەتمـسـفیری دەقەکانی پـشـووه و دووبارە دەبـتـهوه و لە خولگە یەکی کافکاییدا دەخولـتـهوه. ئەمەیش دنیا یەکی دەرەوهی دنیا کە خـمان بـنا سکـنـد و هەر ئەو شتە ئاساییە دـرینه یە، ئەو شتە ی زمان وـنـه ی دەگرـت، زمان کە توانای خوـقـاندەوهی شتی هەیه، لـرەدا شتـکی نامەئلووفی ئەوتـ ناخوـقـنـد، یان بابـین مەئلووف نامەئلووف ناکات، چونکە تەنها وەسـیلە یە کە بـ وـناکردنی دیمەنـکـ. یان لە چوارچـۆـوه گرتنی دیمەنـکـ. دیارە ئـمە لە گـای خوـندنەوهوه دەمانەو جیهان لە ناو دەقدا بـسکـنـین و وەکو بوونـکی تـکـمە وـنـای بکەین، کەچی لـرەدا بە هـی ئەو تەمومژە و نەبوونی زانیاری تەواوهوه ئەو جیهانە وەك بوونـکی تـکـمە وـنا ناکرـت تەنها بەوه نەبـ کە خوـنەر بە پاشخانە شـنـبیری و سیاسی و مـژووییهکە ی کە لـنەکانی دەق پـکـا تەوه تا کو لە شەقـا بەخشین بەو جیهانە بەشداری بکات. دەرکـ پـرسـین لە استییدا چی لـرە ۋودەدات؟ با بە دەر بـینـکی تر بـین لـرە کردار هەیه؟ ئەوهی استیـی بـ تەنها زمان لە ناو ئەم تـکـستهـدا دەکەوتـگـ، یانی زمان ۋودەدات، ۋوداویـش، دیارە پـشـتر ۋوداوه، واتە ئەو ۋوداوهی ئەم دەقە دە سکـنـد، ۋوداوی بە ئاشکرا نییە و پەردە پـشـکراوه، یانی ۋودەدات، بەـام دیسانەوه لە شوـنـکی تر، نەك لە ناو دەق، یاخود دەرکـ بـین لە باکگراوه نـدی دەق ۋویانداوه و دەقیش لە استییدا سەرەنجامی ئەو شتە یە کە لە دەرەوهیدا بەرقەرار بوونە وکـتـایان هاتووـهـ. هـنگە بشـ بوتـر ۋوداوی ناو گـنـانـهوه یە. زانیارییهکانیش دیسانەوه لە گە یشتن بە وەرگر کورت دەهـنـن، لە شوـنـکـدا دەـت: (باوکم گەلـ شتی تری ئەزانی، بەـام نە یئەویست دەریان بخات) - ئەو شتە ییش چـین کە پاـهـوان زـر بە یانی لە خەـکی گوندە کە بیستوو و بـخـم لەوهی خوـنەر نایانزانـ هەر بە نادیار دەیانـنـتـهوهـ. ئەو ئیش و کارە ییش

چیه که هاوو کھی ب چاره سهرکردنی ملی ب ز رلا ناوه؟ ئو پیاوه پیره ی به ئنی چاره سهرکردنی مه سه له نادیاره که شی داوه کیه؟ ئمه همز که، همز کی تریش مردنی پیاوه پیره که یه، به ام دیسانه وه هیچ نادات به دهسته وه، چونکه وهك له ده قدا ها تووه: (کهس نه یئه زانی چن و له بهرچی مردبوو)!! دیاره ل کدانه وه ب خو نهر به ج ده ه ت و ده یه و بیری ل بکاته وه، به تایبه تی ئه گهر ب ت و بهرواری ب اوکردنه وه ی به هه ند وه ربگر ت و نه خت ك ل ی قوو ب ته وه. ک تایی ل ره ی شدا ههر کراوه یه و کتوپ یه خه ی ده ق ده گر ت و گوتاره سیاسیه که شی کورته ده ه ن، چونکه خو نهر له وه حا ینا ب ت پیره م رده که ب کتوپ مردوو و هاوو کھی، که ب مه سه له که ی به دوا ی چاره سهردا عه ودا ه و له بهر ه کاری مردنی پیره م رده که په یدای ناکات، ب چی هه ست به ناکامیی ناکات؟ ب چی س بهری زه رده خه نه به سهر ل و ییه وه یه تی؟ ئا یا ئه وه نده د خ شه له هه و ک نوو شوو ستنی به ن و به سانای له سهره تاوه ده ستی بکاته وه؟ ب گومان نهك ههر ئم ده قه، ئه وانی تریش پرسیارگه ل کی ز ر ده ورووژ ن، ب ئه وه ی کهس بتوان ههر له ناو خ یاندا وه امیان ب بق ز ته وه. جگه له مانه، دیاره له پا اد کسیش خا ی نیه. لاو کی باا بهرزی ت کسم او- که ب گومان (حه مه غه رب) ه گه او ته وه، به ام له کو وه ها تووه و سهرباری ئه وه ی پانزه سا یشه له و نیه چن ده نگوباسی ز ربه ی خه کی گونده که ده زان؟ ئو قسه سه یر و سهرسوو ه نهرانه یش چن که ب خه کیان ده کات؟ ب نه یتوانیوو له هیچ گوند ك ئ قره بگر ت؟ ئیش کی به دهسته وه یه ئه گهر ته و او ب ج ری ژیان و ابواردنی ده گ ت! ب گومان ئه مانه هه مووی به تا ده بنه وه کات له بهرواری ب اوکردنه وه ی ئم چیر که و پانزه سا ی دیارنه مانی کاراکتر اده م نین. که به واقعی ئه و سهروبه نده ی سا ی شهسته کانیش بهراوردی ده که ین، ت گه یشتن ئه وه نده ی تر مه حا ده ب ت. ده ق له لایهك به لاوه خو نگه رمه که ئامازه به پا ه وان ده دا، له لایه کی تریشدا ده ت: گه انه وه ی (حه مه غه رب) ووداو کی گه وره بوو له گونده که مان!! جار کی تریش ئمه نازانین ئه و ووداو چیه، پاشان گ ه ره وه- کاراکتر ب وا به په ر شه وه دوا ی (حه مه غه رب) ده که و ت؟ ده ق ئه و ته نگوچه مه یه ی (حه مه غه رب) ئاشکرا ناکات، یان مه سه له که ی ئه ویش ههر نازانین چیه! ئم شتانه ئا استه ی بیری خو نهر به ز ر لادا ده بن و شپرزهی ده که ن، چونکه ده قه که وه کو مه ته ک ده بین پویستی به ه ه نان ب ت، که نایشتوان هه یب ن ئیتر گرنگترین ئه رکه ئیست تیکیه که ی که ژبه خشینه له کیس ده چ ت.

به هه مان شه وه و ته کنیکیش چاره سهری (با ی شه وگار) ده کات و

گڏ شهنیگا کھسی سہمی تاکہ و گڏ انہوہیہ کی ئاسایی دہگڏ درتہوہ، واتہ کھسہک پرہسہی گڏ انہوہک دہخاتہگہ کہ لہ دہرہوہی چیرہکہ دایہ. بہکارہنانی دیمہن لہ پتہتدا، کہ شہوازکی جیاوازہ و ئہو مامہہیہیشی کہ لہگہا زماندا دہیکات تا شہقہہکی دہرہکیی جیاواز بہ تہکست بدات، ہرہوہا دایہہگیشی تہدا بہکاربردوہہ. ئہم دہقہ بہ سہرہتایہکی شیعریی جوان دہستہدہکات، کھچی نووسہر بہ شہوہیہکی فہتہگرافیہانہ دیمہنہکان دہگوازتہوہ، واتہ دہرہوہ دہہہنہتہ ناو دہقہ. لہ بیرہی(فہرہاد)دا کہ منداہکہ، ئہویش وہک ئہمہی خوہنہر خاوہنی ہیچ زانیاریہکی ناو تانوپہی دہقہکہ نیہ و نازانہ دہوروبہری سرتہسرتی چیانہ؟ تہنہا یہک شت بہ ئہم پاہوانہ بہرجہستہیہ ئہویش یاریکردنہ، یانی دہیہوہ بچہتہ دہرہوہ، ئہو دنیاہ بہجہہہہ کہ دنیای ئہو نیہ، چونکہ بیرہی لای دنیاکی خہتہتی، بیرہی لای ژیانکردنہ و پہویستہ سہرباری ہموو شتہکیش ژیان ہوتی خہی بگرہ و بہردہوام بہتہ. ئہگہرچی لہناوہوہ- لہماہوہ- ژیانہ باپیرہی کتہتایی ہاتوہ و چیدی بوونہک نیہ لہم دنیاہدا، بہام ئہو ہشتا لہ سہرہتادایہ و دہہہ ئہو مہودایہی نہوان سہرہتا و کتہتایی- بوون و نہبوون- بہہہت، چونکہ بہوہناچہ ئہوانی پہشوو مشووری دنیای ئہمیان خواردہہ و بیریان لہ ئامادہکردنی پتہپیایہک کردہتہوہ ہی. لہرہدا دوو دنیا دیارہ، کہ پہیہندیہکی توندوتہہا پہکہوہیان نابہستہتہوہ، لہبہر ئہوہی دنیای یہک نہوہ نیہ. لہم دہقہیشدا ہمان شتہکانی پہشوو دووپاتدہبنہوہ، زانیاریمان بہتہواوہتی پہناگات و ہر تہنہا ئہوہیہ کہ ئہمہ دہزانین ہموو زیندوویہک سہرہنجام دہمرہتہو. دواي ئہوہیش ژیان بہردہوام دہہہت، بہگومان گرہچن بہگشتیی لہرہ و لہوانی تریشدا بہئاگایانہ مامہہیان لہگہا دا کراوہ و لہ دہستہکہوہ کہ بہشہکہ لہ چنیہکہ و ئہویش وہکو لہ شوہنی تری ئہم نووسینہیشدا ئاماژہی خہرای پہکراوہ، بہ کورتی ہکخستنی زنجیرہی ووداو و بہگہ و جووہکانی ناو دہقہ و بہدواي یہکدا ہاتنی ئہمانہیہ: دہستہک- مہلہلانہ و بہرزبوونہوہی کردار، یانی چہوپہوونی مہلہلانہ- چہپہہ- نہوی بوونہوہ و داچہہانی کردار، یان کرانہوہی گرہ و بہرہو کتہتایی چوون- ئینجا چارہسہر، یان قفہا، جوان بہرہو کتہتایی شہہدہہتہوہ، بہام سہرہنجام خوہنہر ووبہووی تہمایہکی ناوون دہہتہوہ، یانی بہدیقہت نازانین دہق چ پہیامکی ہہگرتوہ. لہگہا ئہوہشدا ئہگہر بہشہوہیہکی گشتگیر بہوانینہ دہقہکان، ئہوا چہندین تہوہرہ و تہمہی یونیفہرساہمان ووبہوو دہہتہوہ، لہوانہ ترس، نیگہرانیی و دہہاوک، چارہنووسی ہش و ہکہوتہکی زہر، کہ بہچہندوچوون ئہو ئہتمہسفیرہ کافکاویہیان پہدہبہخشن کہ لہک تہموثراوین، یاخود

ناچنه وه سهر سهرچاوه يه كي لـ جيكي ئه وتـ كه بتوانين لـ كدان هه يان
بـ بكه ين.

چيرـ كي (گه شتـ كـ) يش وـ نه ي دنيا يه كي تاريكي ديكه مان بـ ده كـ شـ ت و
پرسپاري ئه وه مان لا زه قده كاته وه كه لهـ استيدا له كوـ وه بـ كوـ ؟
له هه مان شوـ نه وه بـ هه مان شوـ ن؟ ئايا هيچ گـ انـ كـ لهـ وو به ري
ژيانـ كـ داـ وو نادات؟ بـ گومان ئـ مه وهـ امي ئه مانه شكنا به ين! ئهـ
چيرـ كه يش به گـ شه نيگاي كه سي يه كه مي تاك نووسراوه و فلاشباك,
مـ نـ گـ , دايهـ گـ , پاشوپـ شخستني ده ستپـ كـ و كـ تايي, مـ نتاجي كات و
شوـ ني تـ داـ به كاربراهه. لـ ره يش ههروه ها كـ شه ي زانياريمان هه يه و
پـ مان ناگات, ئه مه يش بـ گومان كـ سپه و نا هـ لـ لهـ و سهرده مه تـ بـ گه ين
كه ئهـ ده قه ي بـ نووسراوه. بهر له هه موو شتـ كـ نازانين بـ
كاراكته ري ناو ئهـ مه فهزايه ي گـ انـ ه وه واي لـ ها تووه, دا بـ او ه له
خـ ي, ژيانـ ي بابه تـ كي له بير چوه, مه حكومه به نه گه يشتن به
زانپاري ته واو له باره ي دنيا كه يه وه.. تاد. ئه مه يش لهـ استيدا
پرسـ كـ, پرسـ كي هـ وا له هزر و ويژدان و ئاگاييماندا زيندوو
ده كاته وه, ده يژـ نـ ته وه, تاكو هه ميشه له گهـ ماندا بـ ت و قه تاوقت
له بيرى نه كه ين و ده ستبه رداری نه بين. لـ ره نازانين بـ كاراكتهر
لهـ "مامـ ستا دـ شاد" په سته, بـ چـ "قاله" گيراوه و كـ يه و چ
په يوه ندييه كي به پاـ هـ وان و ده قه وه هه يه؟ يان "مه لا پيرداود", كـ يه
و له سهر چي هه وـ ي كوشتني دراوه و چـ ن هه وـ كه شكستى هـ ناوه؟
پاـ هـ وان بـ چـ به ره و خوار ها تووه و له سهره وه, لهـ و شوـ نه
خـ شه (سه كـ كه ي مه لا پيرداود) نه ماوه ته وه؟ بـ چـ گونده كه يان هه ر چه ند
كه لاوه يه كه و هيچى تر؟ پياوه سووره كورته باـ كه بـ هه ر
گوزارشتى (به نامووست وانپيه؟- به ناموويستان وانپيه؟) ي
پرسپار ئامـ ز دووپا ته ده كاته وه؟.. ده توانين بـ ين كاراكتهر لهـ
تانوپـ يه دا دوو چاوى تيژى هه يه و ئه وه ي ده يبينـ ده يگـ ته وه,
ئه وه ي ده يبينـ ته هـ كـ شـ ي گـ انـ ه وه كه ي ده كات.. جگه له مانه يش خـ ي و
ها وـ كه ي به چ مه به ستـ كـ له مه يخانه كه وه ده رده چن و چه ند كـ انـ كـ
ده كه ن و ده گهـ نه وه هه مان شوـ ن و ده چنه وه ناو هه مان مه يخانه؟ چ
مه به ستـ كي هه يه؟ هيچ نادات به ده سته وه تاكو شتـ كي لـ بقـ زينه وه و
پارچه كانى په زـ كه پـ كه وه بلكـ نين.. گرـ چن هه ندـ شتى لاوه كي
تـ ده كه وـ نازانين بـ يان چپه له ناو ده قه كه دا؟ بـ نمونه سووره ي
كورته باـ , دوو مندا هـ بچكـ له كه كه نازانين بـ چي به و دره نگه شه وه
له ده ره وه ن و ههروه ها فاـ چپه كه يش.. خـ ئه گهر ئه مانه به ته داعيش
ها تبه ناو تـ كـ سته وه هه ر ده بـ ئه ركـ كيان پـ سپـ دردا بـ , بهـ ام
هه ست ده كه ين ئه ركيان نيوه چـ ه, چونكه نووسه ر نا هـ لـ سته ي

فاجیه که هوتی خئی وه ربگر ت و تهواو ب ت یه کسر دیمه نه که ده گواز تهوه، یان ده یقر ت ن و سهرباری ئه وه یش ده پرسین ب چ مه به ست ک له ناو ده قدا قوتکراوه تهوه؟ ه نگه هر ته نها به کاره نانی شه پ لی ه ش ب ت، ل به ب ئه وه ی بزانی له چیه وه سهرچاوه ی گرتووه، یاخود هر وه کو شت کی زیاده تی ئاخراوه به ب ئه وه ی وه زیفه یه کی دیاریکراو ببین ت. پاشان خو نهری وردبین هست به وه ده کات نه تم سفیر کی وو که شانه ی کافکایی لهم ده قه یشدا خئی ده نو ن، ده ب ب یین وو که شانه چونکه سهرکه وتوو نییه له وه ی باب ته ت کی تهواو کافکاییمان پ شکه ش بکات، له بهر ئه وه ی ه کاره کانی ئه و دنیا کافکاییه لهم چیر که دا وون و ئاشکرانین. (س گ ش ه ی باس کی ک ن) یش به گ شه نیگای که سی یه که می تا ک له گای ج گ ک کی سهره تا و ک تایی، دایه گ، م نتاجی کات و شو ب و.. تاد ده گ در تهوه. ده توانین ب ب یین نه تم سفیر کی کافکایی لهم وو به ره یشدا ئاماده ییه کی پ داگری هیه، هر ب نموونه پیت له بریی ناوی کاراکتهر به کاربراوه که (س) ه و ناوی به ب وه به ره که ش (ک) ه. پهی به وه نابیه ی ب چی کاراکتهر خاوه نی هستی ئه وه یه که ژووره که ی ب ته زیندان- ب گومان به ب ئه وه ی ه کار ک دنه ی ئه و هسته بدات- ب چی هست به به ندکراویی ده کات، ترسی له چیه؟ ب به بینینی ئه م، خاوه ن ژووره که و ژنه که ی قاقا ده ک ش؟ ئه مانه هه موو نادیارن، چونکه وه سف له بونیادی ده قدا به شدار نییه، جگه له مه یش که مترین زانیاری به دهسته وه ده دات. نایشزانین ئه م پا هوانه ک یه و چی کردوو و ئه و نامه یی ب د ت که تیایدا ئامازه به وه دراوه که ئه م ب شاره که ه ه شه یه و ب یاری له ناوبردنی دراوه.. سه یر ئه وه یه داوای ل ده که ن ش وه ی مهرگه که ی خئی هه ب ژ ر، که ئه مه ئایر نییه و پرسیار کی نام وواو ووی وه رگر ده کات تهوه، ئه ویش ئه وه یه ب چی؟ که ی له استییدا بکوژ مافی به قوربانیی داوه بژارده ی هه ب ت؟ یانی بکوژ که ی مافناس بووه؟ نازانین ب.. ئه م کاراکتهر یش له شو ن ک ئیش ده کات نه که سی ل ده ناس و نه که سیش ئه و ده ناس! ته نانه ت ناوی به ب وه به ری به ب وه به رایه تییه که شی نازان، که به (ک) هه وای له پاسه وانی دائیره که ده پرس ت به وه وه بام دهر تهوه که ده دوانزه سا ه مردوو، واته به کورتی ئه م کابرایه ئاگای له هیچ نییه و په یوه ندیشی نه به دنیاوه هیه و نه به هیچ شت کییه وه. ئه مه یش واده کات ئه م کاراکتهر له خئی ت نه گات، چونکه هه وای ت گه یشتنی دنیا نادات تاکو پتر له خئی بگات، ههروه کو ئه وه ی “ترقیتان ت د ر ف” ده، له استییدا هیچ هه ه شه یه کیش نییه ب سهر شار چکه که، ئیدی پرسیاره که ئه وه یه ب چی هه ه شه ی ل کراوه به کوشتن؟ نازانین.. ئه مه یش دهر بای ئه وه یه ئه م ده قه بیر کی

لـجـيـکـيـاـنـه بـه هـمـو و چـنـيـنـي نـه کـراوـه تـهـو و بـو نـيـا دـي گـر چـنـکـي
 نـا تـکـمـه بـه رـجـه سـتـه کـرد و و، وـا تـه لـه کـا تـکـدا کـه دـه بـه هـمـو
 بـه گـه کـا نـي تـو نـد و تـا نـه هـا و پـه يـو نـد بـن، کـه چـي و ا نـي پـه و ئـم
 هـا و پـه يـو نـد يـه نـا بـي نـر. پـا ا دـکـسـي ا سـتـه قـي نـه نـا و يـشـي ئـه و يـه بـکـوژ
 لـه گـه لـا قـو ر بـا نـي دـا و شـه کـا نـي (تـکـا يـه . و بـيـو و رـه .)
 بـه کـا ر دـه هـنـد . . پـا شـان ئـه مـي شـ، وـا تـه بـکـوژ، فـه ر مـا نـي پـه کـرا وـه و
 نـا يـشـز ا نـه بـه ئـم فـه ر مـا نـه ي پـه کـرا وـه، بـه مـا م دـه بـه هـر ئـه نـجـا مـي بـد ا تـ.
 نـو و سـه ر ئـم دـه قـه شـي نـو قـمـي دـي دـکـي زـر نـا و و نـا نـه ي سـيـا سـي کـرد و و
 تـا کـو لـو غـز ئـا مـز تـر يـش بـت نـا هـا و زـا نـيـا ر يـمـان پـه بـگـه يـه نـت، ئـي تـر
 خـو نـه ر يـش هـه سـت دـه کـا ت زـر بـه ي بـه گـه کـا نـي تـکـسـت شـفـر هـي و پـه و يـسـتـه
 هـه يـا ن بـه نـد و بـيـا ن دـز تـه و . . ئـه مـه يـش لـه ا سـتـيـد ا ئـي ش و ئـه ر کـي
 خـو نـه ر ئـا و زـتـر و دـژ و ا ر تـر و تـا قـه تـپـه و و کـنـتـر دـه کـا ت، چـونـکـه دـر کـي
 ئـه و يـ تـيـژ دـه بـه تـه و کـه بـه زـه فـه ر بـر د ن بـه تـکـسـتـه کـه پـه و يـسـتـي بـه
 زـا نـيـا ر يـي تـر هـي هـي، بـه تـا يـبـه تـي سـه بـا ر هـت بـه و بـا ر و دـخـه مـژ و و يـيـه
 تـيـد ا بـه ر هـم هـا تـو و، هـر تـه نـهـا ئـه مـه يـش شـه قـا بـه بـنـه مـا يـه کـ
 دـه بـه خـشـت بـه تـگـه يـشـتـن لـه دـه ق، هـه ر و هـکـو (ئـا نـد ر) بـنـي ت و نـي کـا س
 (يـا) ئـا مـا ژ هـيـا ن پـه دـا و ه. دـيـا ر ه لـه لـا يـه کـه و ه نـه گـه يـشـتـنـي زـا نـيـا ر يـي و
 لـه لـا يـه کـي تـر يـشـه و ه بـه کـد تـه نـر ا نـي دـه قـه کـه، چـي ر کـه کـه زـر بـه هـا و ج
 دـه کـا ت. پـا شـان خـه هـا و ا سـيـنـي کـا بـر ا يـ خـا وـه ن مـا لـه کـه نـا ز ا نـي ن بـه م
 کـا ر ه هـه دـه سـتـت چـي دـه خـا تـه سـه ر نـا و ه و کـه کـه؟ لـم تـا نـو پـه يـه د ا هـه سـت
 بـه و ه دـه کـر ت هـمـو و شـتـک کـه و ت دـه يـجـو و نـت، بـه دـه چـتـه کـا ن و
 تـيـا يـد ا دـه مـنـتـه و و نـا گـه و تـه و مـا، پـا ر چـه کـا غـه ز هـه
 هـه دـه گـلـف، سـه ر لـه نـو دـه ر يـدـه کـا ت و دـه يـخـو نـتـه و، ئـي نـجـا بـه خـي
 دـه ت: (چـن تـا ئـسـتـا تـبـيـنـي ئـم و شـه يـم نـه کـرد و و؟) دـه شـ مـه بـه سـتـي
 و شـه ي " کـو شـتـن " هـه بـت . . سـه يـر ه ئـم کـا ر ا کـتـه ر ه دـه جـا ر نـا مـه کـه ي
 خـو نـد و و ه تـه و ه کـه چـي هـا شـتـا لـه نـا و ا خـنـه کـه ي بـه نـا گـا يـه!! ئـي دـي بـه ا سـتـي
 نـا ز ا نـي ن بـه ئـه و نـا مـه يـه ي پـه دـه گـا ت و دـو ا جـا ر بـه گـا نـکـا ر يـيـه کـي
 نـا کـا و ا نـه و و دـه دـا ت و يـه کـسـه ر دـه کـه و تـه گـه ا ن بـه دـز يـنـه و ي
 نـو و سـه ر ا نـي نـا مـه کـه، دـيـا ر ه بـه بـه نـه و ي نـا و يـا ن لـه نـا مـه کـه د ا
 نـو و سـر ا بـه . . لـه a سـتـيـd ا ئـم چـي ر کـه ئـه گـر هـمـز يـش B ت ئـه و ا تـه نـهـا
 نـو و سـه ر لـه کـا تـي نـو و سـيـnـيـd ا زـا نـيـو و تـي مـه بـه Sـتـي چـيـه و B گـه نـه و يـسـتـه
 کـه لـه و ا نـه يـه ئـسـتـا ئـه و يـش و هـk ئـمـه نـه ز a نـت Sـه Bـا ر هـت Bـه چـيـه!
 a سـتـه Zـr جـا R دـه Q مـا نـا ي Nـو و ن Lـه Xـيـd ا Hـه شـa ر Dـه d a T و ئـه R کـي
 Xـو Nـد نـه و يـه Pـه R دـه Y لـه Sـه R لـا Bـه R T، کـه چـي Xـو Nـد نـه و يـش Zـr جـا R لـه
 Bـه R a Nـبـه R ئـم Dـه Q a نـه d a کـو R تـدـه Hـنـد و Nـا گـا تـه Dـه R هـنـجـa Mـk
 Lـه gـه Yـa Nـd a و a Sـتـيـه kـa Nـi a Nـه Sـتـه Bـه R Nـa k a T، چـونـکـه Bـو Nـيـa dـکـي
 Dـه Lـa lـي Lـkـتـr a z a و شـه Qـيـa Nـpـه Dـه Bـه Xـشـt، Bـه يـه Xـو Nـه R يـش Nـا Tـo a Nـ

هیچیان لہہ ۛۛۛۛۛۛۛۛ و چۛۛۛۛۛۛۛۛ لہو مانایا نہ ۛۛۛۛۛۛۛۛ کہ خۛۛۛۛۛۛۛۛ
کہ شفیان دہکات.

دوا چیر کی(سه دره دین عارف)یش- ش بوونه وه- یه. ده کر ئمه و
ئهوانی پ شوویش به(ده قی کراوه)دابندین، وه کو ئه وهی "ئهمب رت"
ئک "ده ت، چونکه ل ره یشدا خو نهر ف ده داته ن و گومان و
دنیا نه بوون، له بهر ئه وهی چاره سهر له ناو ده قدا نایه ته دی، ب یه
وه رگر ده ش ماوه یه کی در ژتر له باره یا نه وه ت بفکر ت، یان له چه ند
گ شه نیگایه که وه ل یان ا بم ن ت و بیان خو ن تته وه و سه ره نجامیش
کرانه وه کان دا بخت، یانی چاره سهر بد ز تته وه، که ه نگه ئمه میش
یه ک ب ت له لایه نه پ زه تیغه کانی ئم ج ره ده قانه. دیاره ئم
چیر که به گ شه نیگای که سی س یه می تا ک له گای دایه گ و دیمهن و
م نتاجی کات و شو ن و گرته ی سینهما یی ده گ در تته وه. لهم ده قدا
زمان یتمائ م ز و چ وپ ه و نووسهر خ ی له شیعریه ت بواردوو و
هه ویشی داوه ئه تم سفیر کی کا فکا ایمان پ شکش بکات، به تایبه تی له
ه سوکه وت و وته کانی پیره م رده که دا.. ئه میش هاوش وهی ده قه کانی تر
که می زانیاری به ربینی پ دراوه کانی گرتوو و همز و ته موثر
ده مودوی پیره م رده که ی گمار داوه. ده یه و شت ک وو بدات، به ام
چی؟ ب گومان نازان.. دیاره نا وونییه که ی ئ ره یش له بهر ئه وه یه که
همز ت هه ک کشی بووه، جیاوازیه که یش ته نها ئه وه یه ل ره دا به
یارمه تی(کاتی باوبوونه وهی چیر که که)ده کر ئه و همزه نه خت ک
وونبکر تته وه، یانی دهسته بهرکردنی زانیاری سه باره ت به و بارود خه
م ژوویییه تییدا بهرهم ها تووه..له استییدا ئه تم سفیری کا فکایی
له و ب گیه دا ز ر چ ده ب تته وه که له کاراکتهر ده پرسن ب چی له و
هستاوه و ئه ویش ده : (ب لای کا هیوا ها تووم..)که چی نه "هیوا"یه ک
له و هیه و نه که س کی ئه ویش ئه و هیوا یه ده ناس، چونکه شو نه که
ده ستاودهستی کردوو و تا قم کی تر ئه و یان به دهسته وه یه،
کاغزه که یش له بهر ئه وهی ئه وه نده وهخته چاو وانیی ئه و
دیداره ی "هیوا"بووه دا ه زراوه و نووسینه وه که شی کا بووه و
ناخو نر تته وه. ل ره دا په ی به دوو واقع ده بر ت، واقعی
ا بردوویه کی نزیک و واقعی هه نووکه.. پا اد کسی ئ ره یش ئه وه یه
ئا یا ئم کاراکتهر یش وه کو کاراکتهری چیر کی(س گ شهی باس کی
کن)ئاگی له ده ور بهر و دنیا که ی نیه و نازان گ انکاری تییدا
وویداوه؟ جگه له مه ئه و که ج ه و باوکی مندا ی به رمه مکانه چ ن
قسه ی(عه یب ناکه یت به یشی سپیه وه در ده که یت)ی به وودا ده در ت؟
کاراکتهر به و پارچه کاغزه وه ده که و ته ، به ئوم ده، بیر له وه
ده کاته وه که که س ک ده یناس و ده ب ته فریاد هسی، به ام پاش

[illegible]

ئاستا دەكر بـين چەرخ ھەردەم بەرانبەر بە داھـنەرە ھەسەنەكان چەپگە بوو، بەـام ھەرگیز نەیتوانیوو ھوناکی ھاستەقینەى داھـنان بشارتەو و لە درەوشانەوێ بخت، ئەگەر وايش نەبوایە و داھـنان شتەکی گەردوونی و ھەمیشەیی نەبوایە و داھـنەريش پـیەکی لە ناو ئاییندە نەبوایە ئەوا كـ پاش نیو سەدە (سەدرەدین عارف) بیر دەکەوتەو؟ ئەگەر چیرك نووسیش، "میشال بـتـر" گوتەنى، ھەر لە ھەمان دنیاو سەرووشی بـتـر کە پەیدەریەى لە گـاندايە، ئەوا (سەدرەدین عارف) بە پلەى نایاب كوـی دنیا و سەردەمەكەى خـیەتى، چونكە ئەدەبەكەى ئەگەرچى دەقاونەق پـترەتى خـیەت، بەـام بە ھەنگەكانى خـیەت ھەنگـانێ كـردوو و بە مەسەلە و پـرسەكەى

گرنگ بارگاوی کردووه و بهره و ئاس بهر فراوانتره کانی داه نان
 بردوویه تی، بهیه ئه ده به کی دیار و بهرجهسته و کاریگهره، بهام
 داخه کم له دنیای ک و بهیه گونجاوی ناپاکی و گهنده ییدا
 هونه ری هسه، "جیانی قاتیم" وته نی، هر ته نها به به نگی ده دو
 و سه روه دا ده رناکات، بهام سه رب ار توانیوو تی ته و نه به ه دار
 و تاهه تاییه بخو ق ن که هه موو کار کی داه نه رانه ئا تاجی به
 خو قان دنی هیه .. ته گهر ته ده بیش باشتین بهش بهت له زیان، به
 مهر ج ک زیان باشتین بهش بهت له ته ده ب، وه کو ته وهی "وا س
 ستیفنس" ئامازه ی داوه ت، ته وا مادامه ک ئمه مه حکوومین به زیان،
 به ویسته مانای به به خشین، به ویسته جوانی به به خشین، مانا و
 جوانیش ته نها داه نان به زیانی ده به خشن. هه موو داه نان کیش
 پاساوی زیان و مانه وهی له گه ا خیدا هه گرتووه، ته گهر له
 پاساوانه خای بهت ته وا هیچ شت ک دادی نادات، نه ده توان بهی و
 نه یش ده توان بهرگی گ انکاریه کانی زه من بگرت و به ن ته وه.
 بهیه بهر له هه موو شت ک ده کر به بین ئمه به نووسین مه حکوومین،
 چونکه هانده ره به زیان کردن به شه وهیه کی جوانتر، به شه وهیه ک که
 به هووده یی و ئاوم دی و تینه کانی هه کردن که متر بکاته وه و
 شایانی ته زموونکردن کی مر یانه بهت و بهی بکر بیروباوه و
 ت فکرینمان بشه ق ن و ئاشنا ییمان به شته کان ئاشنا بکات و
 بمانه ژ ن، یان بتوانین به بین بمانگ! دیاره ته ده بیش هر به وه
 به ناسه ده کر ت که ئاسایی کردنی ئاساییه، هه روه کو "فیکت
 شک" بهی چووه، واته به خشیی از ئام نزی و سه یروسه مه ره یی به
 ئاسایی و بهر زکردنه وهی به ئاستی سه رسوو ه نه ر و کردنی هه موو
 سه رسوو ه نه ر کیش به ئاسایی، وه کو ته وهی "حه ننا عه ببوود" ده ت.
 ته ده به که ی (سه دره دین عارف) یش له بهر ته وه بایه خداره، چونکه ئه
 به ناسه یه هه ده گرت و پرسیار ده ورووژ ن ت و ئامازه به شت کی گرنگ
 ده دات که ته ویش ته وهیه زیان به مانا نییه و جگه له مه یش به به بهی
 ته و ئامانج و هه ندانه ی له خی ده گرت سنووری ئاسایی ته په اندووه
 و تیایدا ئاساییتر بووه و ته و چ ته یش به خو نه ر ده گات که له
 که شکردنی ته و ئاساییه دا ده سته بهری ده کات. یان به گو ره ی ته وهی
 "برخت" بهی چووه، ه نزی ئاسایی کردنی ته ده ب به شه وهیه کی گشتی
 له و توانایه یدا بهر قه راره که ده مانگ ت و هاوکات دنیای
 ده ورو به ریشمان ده گ ت. له استیشدا خو نه ر ته زموونکهری ئه
 هه سته ده بهت، چ له خیدا و چ له دنیای ده ورو به ریشیدا و په ی به
 گ انکاری ده بات و باوه یش به وه ده ه ن که مامه له گه ا شت کی
 جیاوازا ده کات. به به بهی ته مه زمانیش تا اده یه ک گای ئاسایی
 خی ده گرت ته بهر و ده به ته هه گری مانایه کی و وکesh که

ئەمەش "ووڭگانگ ئايزەر" گوتەنى ئاماژە بە مانايەكى ناواخنىي دەدات و دەكر له خودى خىشى جياواز بىت و ئاماژە بە شتەكى تر، يان شوڭىنىكى تر بدات، بەگوڭرەى ئەوھى (ئاندرى بىنيت و نىكاس يىڭا) جەختيان لىكردى تەوھ، بەڭام بىگومان لىرەدا - لەم ئەدەبەدا ئەمە دەوڭمەندە و ئەو زمانە تەقلىدىيەى پىش خى نىيە، بىيە دايەڭگى لەگەڭا نەوھەكان و سەردەمەكاندا بەردەوام دەبى و لە چوارچەوھى كاتەكى ديارىكراویشدا قەتەس نابىت و لە زەمەنە جياوازەكانیشدا دەبىتە خاوەنى مانا و دەلالەتى جياواز. دواجار دەش دەقىش، وەكو ئەوھى "ووڭگانگ ئايزەر" بىي چووه، لە بارودەخە مژووويە جياوازەكاندا خاوەنى (مەدلول) ى جياوازش بىت.

سەرەنجام ئەگەرچى خوڭندەوھ و شرڭقەکردن، بە پىي "شلايەرماخەر"، ھونەرى خى پاراستنە لە بەدحاڭبىوون، كەچى ديارە ئەم دەستەواژە گىرنگە ئىزەبىوونى خى بەرجەستە دەكات كاتە لەگەڭا بەرھەمەكانى (سەدرەدىن عارف) دا ھاوپەيوەندى دەكەين و لەوانەشە ئەم كارە لە بەدحاڭبىوون قورتارمان نەكات، چونكە خوڭنەر، ھەروھەكو ناوبراوى پىشووترى ئەم پەرەگرافە دەڭ، دەيەو سەرلەنو بەو ڭووداوە دەروونىيەدا گوزەر بكات كە نووسەر پىيدا تىپەيووھ، بەڭام ئەمەش يارمەتيدەر نابىت بى حاڭبىوون، لەبەر ئەوھى ماناى بابەتییانە لەكارى ئەدەبىيدا، بە گوتەى "لوسيان گڭڭدەمان"، زىرجار بى خودى نووسەر خىشى ناڭوونە. بىيە پاش ئەم خوڭندەوھى و پاش ئەم دواندەى دەقەكان، دەش بوتى: ئەگەرچىش ئىمە وا ھەست دەكەين ھەر تەنھا بى سەردەمەك نووسراون و بە ھەموو كات و سەردەمەكان تايبەت نىن، بەڭام، لەگەڭا ئەوھىشدا دەكر لەگەڭا ڭرمالەستەكاندا ھاوڭابىن كە دەڭڭن دەقە ئەدەبىيەكان سەر بە كات و سەردەمەكى ديارىكراو نىن و گەردوونىين و دەكەونە سەرووى مژووھە و لە استىشدا ھىز و كواڭىتى بەرگەگرتنى زەمەنيان تىدايە، جگە لەوھىش تواناى گڭڭانىش شكەبەن، ھەبەتا مەبەست گڭڭانە لە ئاماژە دەلالىيەكان، كە ديارە ھەموو نەوھەك ھەوڭدەدات بى خى و سەردەمەكەى ديارى و تايبەتمەندى بكات.

ئابى 2019: ھەولڭر- تشرىنى دووھى 2019: لەندەن

*سەرچاوەكان:

- 1- سابىر ڭەشىد- سەدرەدىن عارف- نوڭكارى چىرڭكى كوردى- دەزگای چاپ و پەخشى سەردەم- سلڭمانى 2018
- 2- حاتم الصكر - تروىچ النص - دراسە للتحليل النصى فى النقد

- المعاصر - اجراء ات. و منهجيات - الهيئه المصريه العامه للكتاب
- 1998.
- 3- جيروم كلينكوڤتزر- فن الروايه الامريكيه- ترجمه: سميره مصغى
أحمد- دار المعارف- القاهره 1988
- 4- د.سمير روى الفيصل- الروايه العربيه- البناء والروء يا-
مقاربات نقديه- منشورات اتحاد الكتاب العرب- دمشق- 2003
- 5- ميشال بوتور- بحوڤ فى الروايه الجديده- ترجمه: فريد أنگونيو-
منشورات عويدات- بيروت- باريس- الغبعه الڤاليه- 1986
- 6- حميد الربيعى- سرد بوصفه شغفا- عن الروايه وافاقها- الموسوعه
الڤقافيه- العدد 162- الغبعه الأولى- بغداد- 2017
- 7- موسوعه المصكج النقدى- الواقعيه- تأليف: ديمين گران- ترجمه:
دكتور عبدالواحد لو° لو° ه- دار الرشيد للنشر- بغداد- 1980
- 8- كولن ويلسون- چياع فى سوهو- نقلها الى العربيه: يوسف شرور و
عمر يمح- دار الاداب- الغبعه الرابعه- بيروت- 1979
- 9- دكتور عبدالواحد لو° لو° ه- ألوان المغيب- دراسات و ترجمات
نقديه- المو° سسه العربيه للدراسات و النشر- الغبعه الأولى-
بيروت- لبنان- 2009
- 10- فولفغانغ ايزر- التخيلى و الخيالى من منقور ألانگربولوجيه
ألادبيه- ترجمه: د. حميد لحمدانى- د. الجلالى الكديه- الدار
البيچا° - الغبعه الاولى- 1998
- 11- أدونيس- موسيقى الحوت ألأزرق- الهويه, الكتابه, العنف- دار
التكوين للتأليف و الترجمه و النشر- دمشق- 2018
- 12- جيانى قاتيمو- نهايه الحدايه- الفلسفات العدميه و التفسيريه
فى الڤقافه مابعد الحدايه (1987)- ترجمه: د. فاگمه الجيوشى-
دراسات فكريه 37- منشورات وزاره الڤقافه- دمشق- 1998
- 13- حنا عبود- من تاريخ الروايه- دراسه- منشورات اتحاد الكتاب
العرب- دمشق- 2002
- 14- على حسين- فى صحبه الكتب- مقالات- دار أڤر للنشر و التوزيع-
المملكه العربيه السعوديه- الغبعه الاولى- 2017
- 15- موسوعه المصكج النقدى- الحبكه- تأليف: أليزاب دڤل- ترجمه:
دكتور عبدالواحد لو° لو° ه- دار الرشيد للنشر- بغداد- 1981
- 16- ويليس بارنستون- مع بورخيس- مسا° عادى فى بوينس ايرس- ترجمه:
د.عابد اسماعيل- دار المدي- الغبعه الڤانيه- 2014
- 17- An Introduction To Literature, Criticism, And Theory-
ANDREW BENNETT And NICHOLAS ROYLE- Pearson- Longman- Fourth
Edition- G.B 2009
- 18- TZVETAN TODOROV- Hope And Memory- Reflections On The

Twentieth Century- Atlantic Books- London- 2003